

ROK XVI.

Nr. 5 —(143.)

DZIENNIK URZĘDOWY KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO BRZESKIEGO

M A J

1 9 3 9 R.

T R E Ś Ć :

Poz.	Str.	Poz.	Str.
30.	198	Jak zorganizować szkolne Koło P. C. K. — Wł. Starzecki	209
31.	198	Rozważania nad nauczaniem wychowującym (dokończenie) — dr T. Pasierbiński	215
Wydawnictwa zatwierdzone do użytku szkol- nego	199	Szukajmy nowych sposobów powiększenia funduszu szkolnego — H Ryl	217
Komunikaty	205	Kronika	220
CZEŚĆ NIEURZĘDOWA.		Nowe książki i czasopisma	226
Pomoc Koła Mł. P. C. K. w realizacji pracy dydaktycznej i wychowawczej w Polsce — I. Żołędziowska	207	Komunikaty	227

*Pamiętaj, że każdy naklejony na świadectwo
szkolne znaczek T-wa P. B. P. S. P. umożliwia
i przyspiesza realizację planu zaspokojenia
wszystkich potrzeb w dziedzinie budowy szkół
powszechnych.*

30.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA i REFORM ROLNYCH**

z dnia 7 kwietnia 1939 r.

wydane w porozumieniu z **Ministrami: Spraw Wojskowych, Spraw Wewnętrznych i Skarbu o samopomocy rolnej.**

(Przedruk z Dziennika Ustaw R. P. Nr 32 poz. 229)

Na podstawie art. 38 ust. (2) i 95 ustawy z dnia 30 marca 1939 r. o powszechnym obowiązku świadczeń rzeczowych (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 200) zarządzam co następuje:

§ 1. W warunkach określonych w art. 38 ust. (1) ustawy o powszechnym obowiązku świadczeń rzeczowych, stosowana będzie samopomoc rolna zgodnie z przepisami rozporządzenia niniejszego.

§ 2. (1) Samopomoc rolna obejmuje obowiązek okazywania wzajemnej pomocy przez:

1) wzajemne świadczenia w formie robocizny oraz użyczenia sprzętaju, środków transportu, uprzęży, narzędzi i maszyn rolniczych;

2) wspólne dokonywanie upraw, siewu, pielęgnacji, zbiorów, omłotów oraz zabezpieczenia i przewozu plonów i produktów gospodarstw wiejskich.

(2) Obowiązek samopomocy rolnej można rozszerzyć na materiał siewny i pasze.

§ 3. Samopomoc rolna opiera się na zasadzie wzajemnej wymiany świadczeń w naturze lub odpłatności w gotówce, z wyjątkiem samopomocy okazywanej wspólnie (§ 2 ust. (1) pkt 2) posiadaczom gospodarstw wiejskich, którzy ze względu na specjalnie trudne warunki bytowania nie mogą dopełnić świadczeń wzajemnych.

§ 4. (1) Wprowadzenie samopomocy rolnej na obszarze całego województwa lub jego części zarządza wojewoda.

(2) Rozszerzenie obowiązku samopomocy na materiały siewne i pasze w myśl § 2 ust. (2) zarządza starosta na podstawie uchwały wydziału powiatowego.

§ 5. (1) Samopomocą rolną na obszarze gromady kieruje przodownik wiejski. Przodownika wiejskiego oraz w miarę potrzeby jednego do trzech jego pomocników powołuje starosta po wysłuchaniu opinii społecznej reprezentacji rolnictwa. Starosta

może w każdym czasie odwołać przodownika wiejskiego i jego zastępców.

(2) Do obowiązków przodownika wiejskiego w zakresie samopomocy rolnej należy:

1) zorganizowanie i kierowanie samopomocą rolną w obrębie gromady na podstawie wytycznych ustalanych przez starostę w porozumieniu ze społeczną reprezentacją rolnictwa;

2) doraźne rozstrzyganie sporów wynikłych przy wykonywaniu samopomocy rolnej.

§ 6. (1) Bezpośredni nadzór nad działalnością przodownika wiejskiego sprawuje wójt, a nadzór zwierzchni starosta.

(2) Organa ustrojowe gromady i gminy obowiązane są do okazywania przodownikowi wiejskiemu wszelkiej pomocy w zakresie wykonywanych przez niego czynności.

§ 7. Jeżeli zajdzie konieczność okazania pomocy na rzecz innej gromady, rozmiar i formę wzajemnych świadczeń w granicach określonych w § 2 ustala zarząd gminy na wniosek przodowników wiejskich gromad zainteresowanych.

§ 8. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych:

J. Poniatowski.

31.

KURATORIUM

Okręgu Szkolnego Brzeskiego

z dnia 4 maja 1939 r. Nr O-13811/39

**w sprawie powszechnej akcji zwalczania
chrabąszcza.**

Wobec spodziewanej w roku bieżącym masowej rojki chrabąszcza, Kuratorium przypomina zarządzenie tut. z dnia 23 maja 1936 r. Nr I-11486/36 w sprawie zwalczania tego szkodnika i prosi P. P. Kierowników szkół rolniczych oraz powszechnych o skuteczniejsze współdziałanie wraz z młodzieżą szkolną w akcji zwalczania chrabąszcza, prowadzonej przez administrację ogólną i lasów państwowych.

Naczelnik Wydziału

(—) Dr St. Wroński.

Wydawnictwa zatwierdzone do użytku szkolnego.

A. Ministerstwo W. R. i O. P. zatwierdziło do użytku szkolnego następujące książki dla szkół powszechnych, średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli. (Przedruk z „Dziennika Urzędowego Ministerstwa W.R. i O.P.“ Nr 1 i 2 z 1939 r.)

1. Podręczniki szkolne.

Esmanowski S. Walka Stanów w Rzymie. (Wybór z Pierwszej Dekady Liwiusza). Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów. 1938 — dla uczniów kl. II liceum humanistycznego. (Nr II Pr-16261/38).

Balicki J. i Maykowski S. Mówią wieki. Podręcznik do nauki języka polskiego dla II klasy gimnazjalnej. Wydanie nowe. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1939 — dla uczniów klasy II gimnazjalnej. (Nr II Pr-17214/38).

Gaertner H. Mowa polska. Podręcznik do nauki o języku dla II klasy gimnazjalnej. Wydanie drugie. Przejrzał i uzupełnił W. Kuraszkiwicz. Wydawnictwo Książnicy-Atlasu. Lwów — Warszawa. 1939 — dla uczniów klasy II gimnazjalnej. (Nr II Pr-17404/38).

Gaertner H. Mowa polska. Podręcznik do nauki o języku dla III klasy gimnazjalnej. Wydanie drugie. Przejrzał i uzupełnił W. Kuraszkiwicz. Wydawnictwo Książnicy-Atlasu. Lwów — Warszawa. 1939 — dla uczniów klasy III gimnazjalnej. (Nr II Pr-17397/38).

2. Książki pomocnicze dla uczniów.

Arct M. Słowniczek ortograficzny. Zasady pisowni polskiej. Wydanie nowe powiększone. Wydawnictwo M. Arcta. Warszawa — książka pomocnicza dla uczniów szkół średnich. (Nr II Pr-16759-38).

Polkowski W. i Michalski J. Wiem jak pisać. Zwięzły poradnik ortograficzny ze słownikiem wyrazów o charakterze wyjątków. Wydawnictwo Księgarni G. Szyllinga. Warszawa. 1938 — książka pomocnicza dla szkół powszechnych i średnich. (Nr II Pr-16861/38).

3. Podręczniki dla szkół z hebrajskim językiem nauczania.

Raszał A., Awod - Wechaszew. (Pracuj i rachuj). Podręcznik rachunkowy wraz z ze-

szytem pomocniczym. I rok nauki. Warszawa — podręcznik do nauki rachunków dla I klasy szkół powszechnych z hebrajskim językiem nauczania. (Nr II pr — 16901/38).

Raszał A., Awod-Wechaszew. (Pracuj i rachuj). Cztery rok nauki, Warszawa — podręcznik do nauki rachunków dla IV klasy szkół powszechnych z hebrajskim językiem nauczania. (Nr II Pr-13902/38).

4. Książki do bibliotek uczniowskich.

Andree S. A. Tragedia wśród lodów. Pamiętnik wyprawy Anree'go do l'ieguna. Przekład J. Mikołajskiego i B. Olszewicza. Biblioteka podróżnicza. Tom 5. Wydawnictwo Księgarni Trzaski, Everta i Michalskiego S. A. Warszawa — w gimnazjach i liceach ogólnokształcących. (Nr II Pr-16938/38).

Arystoteles Etyka Nikomachejska. Księga pierwsza i druga. Przełożyła i objaśnieniami opatrzyła D. Gromska. Polskie Towarzystwo Filozoficzne im. T. Twardowskiego we Lwowie. Skład Główny „Książka“, Lwów, 1938 — w liceach ogólnokształcących. (Nr II Pr—17601/39).

Bedyński A. Licea zawodowe. Wydawnictwo Książnicy-Atlasu. Lwów — Warszawa, 1938 — w gimnazjach. (Nr II Pr—16773/38).

Broniewska J. Ciąpek Włoczęga. Wydawnictwo J. Przeworskiego. Warszawa, 1939 — dla dzieci w wieku lat 9 i 10. (Nr II Pr — 17348/38).

Brzechwa J. Kaczka dziwaczka. Wydawnictwo J. Mortkowicza. Warszawa. Kraków: 1939 — dla dzieci w wieku lat 7 i 8 oraz 9 i 10. (Nr II Pr — 17597/39).

Demaitre E. Ludożercy i poszukiwacze złota. Nowa Gwinea. Przełożył R. Świętochowski. Biblioteka Podróżnicza. Tom 11. Wydawnictwo Księgarni Trzaski, Everta i Michalskiego, S. A. Warszawa — w liceach ogólnokształcących. (Nr II Pr-16927/38).

Filar W. Richelieu i jego dzieło. Wydawnictwo St. Malinowskiego. Lwów B. d. — w szkołach średnich. (Nr II Pr — 16635/38).

Gerson - Dąbrowska M. Wielcy artyści. Ich życie i dzieła. Wydanie III rozszerzone. Wydawnictwo „Biblioteka Polska“. Warszawa, — dla młodzieży od lat 11 — 13 i 14 — 16. (Nr II Pr — 17621/39).

Goetel F. Wyspa na chmurnej północy. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa, 1928 — w szkołach średnich ogólnokształcących. (Nr II Pr—17561/39).

Hawks E. Dziwy przyrody. Przełożył Rutkowski F. Wydanie drugie. Biblioteka Wiedzy. Tom 15. Wydawnictwo Księgarni Trzaski, Everta i Michalskiego S. A. Warszawa — w gimnazjach i liceach ogólnokształcących. Nr II Pr—16930/38).

Imago Poloniae. Cykl Mistrzowie. Jan Matejko. Wstępem poprzedził E. Lepkowski. Wydawnictwo S. A. Krzyżanowskiego. Kraków, 1938 — w szkołach średnich. (Nr II Pr—16865/38).

Irwin D. — O'Brien J. Samotnie przez pustynie lodowe. Przełożył F. Rutkowski. Biblioteka Podróżnicza. Tom 16. Wydawnictwo Trzaski, Everta i Michalskiego S. A. Warszawa — w szkołach średnich ogólnokształcących. (Nr II Pr — 17297/38).

Januszczyńska H. Idzie Pyza borem lasem... Wydawnictwo M. Arcta. Warszawa, 1939 — dla dzieci w wieku lat 9 i 10. (Nr II Pr — 17631/39).

Korczakowska J. Dzieci podwórka. Wydawnictwo J. Przeworskiego. Warszawa, 1939 — dla dzieci w wieku lat 9 i 10. (Nr II Pr—17347/38).

Kuncowiczowa M. Przyjaciele ludzkości. Nakład Towarzystwa Wydawniczego „Rój“. Warszawa, 1939 — dla dzieci w wieku lat 11, 12 i 13. (Nr II Pr — 17342/38).

Lorenz F. Väter der Maschinenwelt. V. Meister der schwarzen Kunst. Oprac. J. Szaflarski. Wydawnictwo Książnicy-Atlasu. Lwów — Warszawa, 1938 — w szkołach średnich ogólnokształcących. (Nr II Pr — 16652/38).

Lorenz F. Väter der Maschinenwelt. III. Ein Stafettenlauf durch die Jahrhunderte. Oprac. A. Jarończyk. Biblioteka Niemiecka. Seria II. Tomik 59. Wydawnictwo Książnicy-Atlasu. Lwów — Warszawa, 1938 — w szkołach średnich ogólnokształcących. (Nr II Pr — 16651/38).

Mayzner T. Chopin. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów, 1938 — dla wyższych klas szkół powszechnych. (Nr II Pr—16202/38).

Na wroczyński B. Program szkolny. Odbitka z Encyklopedii Wychowania. Wydawnictwo „Naszej Księgarni“, Warszawa — Wilno, 1933 — w zakładach kształcenia nauczycieli. (Nr II Pr — 17548/39).

Orzeszkowa E. Nad Niemnom. Trzy tomy w jednym. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa, 1938 — w gimnazjach i liceach. (Nr II Pr—17556/39).

Paluszkiewicz M. Katedra Poznańska i jej zabytki. Poznań, 1938 — w szkołach średnich. (Nr II Pr — 16646/38).

Pawlicowa M. Ludzie i wypadki z okresu wioskiego risorgimenta. Kraków, 1939 — w liceum. (Nr II Pr — 17161/38).

Piłsudski J. 22 stycznia 1863 r. Wydanie czwarte w siedemdziesiątą piątą rocznicę Powstania Styczniowego. Opracował i posłowiem opatrzył S. Pomarański. Lwów, 1938 — w liceach. (Nr II Pr—17537/39).

Prace Pedagogiczne pod redakcją Z. Mysłakowskiego. Tom I. Zeszyt 1—2. Wydawnictwo Naukowego Towarzystwa Pedagogicznego. Skład Główny: „Nasza Księgarnia“. Warszawa, 1938 — w zakładach kształcenia nauczycieli. (Nr II Pr—16519/38).

Przyczyny powodzeń i niepowodzeń szkolnych. Prace z pedagogiki społecznej pod redakcją H. Radlińskiej. Wydawnictwo Naukowego Towarzystwa Pedagogicznego. Skład Główny „Nasza Księgarnia“. Warszawa, 1937, — w zakładach kształcenia nauczycieli. (Nr II Pr—16520/38).

Radlińska H. Książka wśród ludzi. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów. B. d.—w liceach ogólnokształcących i w zakładach kształcenia nauczycieli. (Nr II Pr—16963/38).

Ransome A. Jaskółki i Amazonki. Przełożyła H. Bukowska. Nakład Towarzystwa Wydawniczego „Rój“. Warszawa, 1938 — dla dzieci w wieku lat 11, 12 i 13. (Nr II Pr — 17344/38).

Scheler M. O zjawiskach tragiczności. Przetłumaczył z upoważnienia autora R. Ingarden. Tow. Filozoficzne im. K. Twardowskiego w Lwowie. Skład Główny w Księgarni „Książka“. Lwów, 1938 — w liceach ogólnokształcących. (Nr II Pr—17599/39).

Sławoj-Skiadkowski F. W Beniaminowie. Kartki z pamiętnika. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa, 1938 — dla młodzieży od lat 14 — 16 i powyżej lat 16. (Nr II Pr—17575/39).

Stocka I. Odkrycie Troi i świata Homera. Wydawnictwo Filomaty. Lwów, 1935 — w gimnazjach i liceach ogólnokształcących. (Nr II Pr—16871/38).

Święta Noc. Boże Narodzenie w polskiej sztuce gotyckiej. Zebrał i przedmową poprzedził M. Walicki. Wydawnictwo M. Arcta. Warszawa, 1939, — w szkołach średnich ogólnokształcących. (Nr II Pr—17630/39).

Tuwim J. O Panu Tralalińskim i inne wierszyki. Ilustrowała F. Themerson. Wydawnictwo J. Przeworskiego. Warszawa, 1938, — dla dzieci od lat 7 do 9. (Nr II P—17355/38).

Twardowski K. Rozprawy. Polskie Tow. Filozoficzne im. K. Twardowskiego we Lwowie. Skład Główny w Księgarni „Książka“. Lwów, 1938 — w liceach ogólnokształcących. (Nr II Pr — 17600/39).

Weyssenhoff J., Białobrzeski Cz., Wertenstein L., Szczeniowski S. Od gwiazdy do atomu. Wydanie drugie uzupełnione. Biblioteka Wiedzy. Tom 12. Wydawnictwo Księgarni Trzaski, Everta i Michalskiego S. A. Warszawa — w liceach ogólnokształcących. (Nr II Pr — 16943/38).

Wielki malarz przeszłości narodu. Wybrane ustępy z dzieła St. Tarnowskiego „Matejko“. Do druku przygotowała i objaśnieniami opatrzyła J. Niewolakówna. Wydawnictwo Sekcji Dydaktycznej P. T. H. Lwów, 1938, — w gimnazjach i liceach. (Nr II Pr—17501/39).

Zakrzewska H. Białe róże. Wydanie V. Wydawnictwo „Biblioteka Polska“. Warszawa, 1938 — dla młodzieży od lat 11 — 15. (Nr Pr — 17371/38).

Asnyk A. Pisma. Tom pierwszy. Wydawnictwo „Naszej Księgarni“. Warszawa. Lublin. Wilno. 1938 — w liceum. (Nr II Pr-17519/38).

Bieniasz J. Leśne wygi. Powieść. Wydawnictwo Księgarni A. Krawczyńskiego. Lwów. 1939 — dla młodzieży od lat 14. (Nr II Pr-17016/38).

Bleiberg J. Wizerunek własny Kartezjusza. (W 300-lecie „Rozprawy o metodzie“). Skład Główny w „Naszej Księgarni“. Warszawa. 1938 — w liceum. (Nr II Pr-17222/38).

Bragg W. Światło. Przełożył W. Kapuściński. Z dziedziny nauki i techniki. Biblioteka Popularno-Naukowa. Tom X. Wydawnictwo „Mathesis Polskiej“. Warszawa. 1936 — w gimnazjach i liceach ogólnokształcących. (Nr II Pr-15223/38).

Brzechwa J. Imię wielkości. Wiersze o Józefie Piłsudskim. Wydawnictwo J. Mortkowicza. Warszawa. 1938 — dla młodzieży od lat 14. (Nr II Pr-17256/38).

Choynowski P. Opowiadania szlacheckie. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa. 1937 — dla młodzieży od lat 16. (Nr II Pr-17543/38).

Choynowski P. Wigilia Wojewody. O pięciu panach Sulerzyckich. Wydanie II. Biblioteczka Uniwersytetów Ludowych i Młodzieży Szkolnej Nr 77. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa. 1936 — dla młodzieży od lat 16. (Nr II Pr-15469-57).

Contes et Fabliaux du Moyen age. Oprac. O. Opólska. Biblioteczka Francuska. Z. 24. Wydawnictwo Książnicy-Atlasu. Lwów—Warszawa. 1938 — w gimnazjum i liceum ogólnokształcącym. (Nr II Pr-17095/38).

Ginsbert J. Drogi żelazne Rzeczypospolitej. Wydawnictwo M. Arcta. Warszawa — w szkołach średnich ogólnokształc. (Nr II Pr-16770/38).

Grabowski J. Finek. Opowiadanie o psie. Wydanie piąte. Wydawnictwo „Naszej Księgarni“. Warszawa. Wilno. Lublin. 1939 — dla dzieci od lat 9 do 11. (Nr II Pr-17554/38).

Haas A. Zasady Fizyki. Światło — elektryczność, ciepło — materia. Przełożył Sz. Szczeniowski. Biblioteka Wiedzy. Tom 18. Wydawnictwo Trzaski, Everta i Michalskiego S. A. Warszawa — w gimnazjach i liceach ogólnokształcących. (Nr II Pr-17287/38).

Hirschler J. Ze Lwowa do Liberii. Wspomnienia z Afryki tropikalnej. Wydawnictwo Książnicy-Atlasu. Lwów—Warszawa. 1938 — w gimnazjach i liceach ogólnokształcących. (Nr II Pr-16923/38).

Hugo V. Les Miserables. III. Madeleine et Javert. Opracowała H. Nieniewska. Biblioteczka Francuska. Z. 21. Wydawnictwo Książnicy-Atlasu. Lwów—Warszawa. 1938 — w szkołach średnich ogólnokształcących. (Nr II Pr-17085/38).

Iwaszkiewicz J. Fryderyk Szopen. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów. 1938 — w gimnazjach i liceach wszelkich typów. (Nr II Pr-17408/38).

Janowski A. Nasz Plac. Opowiadanie dla dzieci. Wydanie piąte. Wydawnictwo M. Arcta. Warszawa. 1936 — dla dzieci w wieku lat 9 i 10. (Nr II Pr-15739/37).

Jeżewska K. Stajenka Betlejemka. Sześć obrazów z muzyką F. Izbeckiego (Maklakiewicza). Teatr Polski Żywej. T. VII. Wydawnictwo Książnicy-Atlasu. Lwów—Warszawa. 1938 — dla młodzieży od lat 11—14. (Nr II Pr-17345/38).

Kalinowski S. i Kalinowska Z. Elektryczność ziemską. Biblioteczka Przyrodnicza. Pod redakcją Z. Bohuszewiczówny. Stopień II. Wydawnictwo Księgarni św. Wojciecha. Poznań—Warszawa. 1933 — w liceach ogólnokształcących. (Nr II Pr-16959/38).

Karpiński S. Poemat o Warszawie. Wydawnictwo J. Mortkowicza. Warszawa. 1938 — dla młodzieży powyżej lat 16. (Nr II Pr-17258/38).

Kasprowicz J. Wiersze wybrane. Wydawnictwo J. Mortkowicza. Warszawa—Kraków. 1938 — w liceum. (Nr II Pr-16316/38).

Kleiner J. Słowacki. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów — w liceum. (Nr II Pr-17385/38).

Korczak J. Sława. Opowieść. Wydanie nowe. Wydawnictwo J. Mortkowicza. Warszawa. 1937 — dla dzieci od lat 11 — 13. (Nr II Pr-17556/38).

Kossak Z. Kłopoty Kacperka góreckiego skrzata. Baśń. Wydawnictwo Instytutu Wydawniczego „Biblioteka Polska“. Warszawa. 1938 — dla dzieci od lat 11 do 13. (Nr II Pr-16416/33).

Kurpiński K. Za króla Jana. Polonez staropolski. Na orkiestrę szkolną oprac. J. Powroźniak. Wydawnictwo S. Bossowskiego. Kraków, ul. Bożego Ciała 24 — w szkołach powszechnych, gimnazjum i liceum. (Nr II Pr-17251/38).

Lehr - Spławiński T. Szkice z dziejów rozwoju i kultury języka polskiego. Wydawnictwo Książnicy-Atlasu. Lwów—Warszawa. 1938 — w liceach wszystkich typów. (Nr II Pr-17309/38).

Le soldat inconnu. Recits de la Grande Guerre. Opracowała A. Garnysz. Biblioteczka Francuska. Z. 22. Wydawnictwo Książnicy-Atlasu. Lwów—Warszawa. 1938 — w szkołach średnich ogólnokształcących. (Nr II Pr-17086/33).

Lempicki S. Opiekunowie kultury. Kultura polska i obca. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów. 1938 — w liceum. (Nr II Pr-16460/38).

Miniuszko S. Pieśń wieczorna. Na orkiestrę szkolną oprac. J. Powroźniak. Stopień I. Wydawnictwo S. Bossowskiego. Kraków, ul. Bożego Ciała 24 — w gimnazjach i liceach. (Nr II Pr-17250/38).

Morcinek G. Łysek z pokładu Idy. Opowiadanie. Wydanie drugie. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów. 1937 — dla młodzieży od lat 11 do 15. (Nr II Pr-15649/37).

Morcinek G. Narodziny serca. Powieść dla młodzieży. Wydanie drugie. Wydawnictwo Księgarni św. Wojciecha. Poznań—Warszawa—Wilno—Lublin. B. d. — dla młodzieży od lat 11 do 13 i od 14—15. (Nr II Pr-15690/37).

Orkan W. Pomór. Powieść. Pod redakcją W. Kridwa. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa. B. d. — dla młodzieży powyżej lat 16. (Nr II Pr-17360/38).

Orkan W. W Roztokach. Powieść. Pod redakcją S. Pigionia. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa. B. d. — dla młodzieży powyżej lat 16. (Nr II Pr-17359/38).

Ossendowski F. A. Orły podkarpackie. Powieść. Wydawnictwo „Pobudka“. Przemyśl. 1938 — dla młodzieży od lat 14—16. (Nr II Pr-16042-38).

Ossendowski F. A. Życie i przygody małpki. Pamiętnik Szympaniczki „Kaśki“. Wydanie drugie. Wydawnictwo Książnicy-Atlasu. Lwów—Warszawa — dla dzieci lat 11—13. (Nr II Pr-15692/37).

Pascal. Myśli i pomniejsze pisma. Tom pierwszy i drugi. Wydawnictwo Biblioteki Boy'a. Warszawa — w liceum. (Nr II Pr-11421/32).

Podhorski - Okołów W. Kinematograf. Lektura z Fizyki. Z. 4. Wydawnictwo Książnicy-Atlasu. Lwów—Warszawa. 1938 — w gimnazjach ogólnokształcących. (Nr II Pr-16563/38).

Popularne kolędy. Na 3 skrzypiec oprac. H. Hornik. Stopień I. Wydawnictwo S. Bossowskiego. Kraków, ul. Bożego Ciała 24 — w gimnazjum i liceum. (Nr II Pr-17252/38).

Porazińska J. Jaś i Kasia. (Na motywach pieśni ludowej). Ilustrowała Z. Stryjeńska. Wydanie II. Wydawnictwo „Naszej Księgarni“. Warszawa. 1936 — dla dzieci od lat 9 do 10. (Nr II Pr-15662/37).

Porazińska J. Wesola gromada. Wydanie trzecie. Wydawnictwo M. Arcta. Warszawa — dla dzieci w wieku lat 9 i 10. (Nr II Pr-15738/37).

Przyborowski W. Bitwa pod Raszynem. Wydanie trzynaste. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa — dla młodzieży od lat 11—13 i od 13—15. (Nr II Pr-15743/37).

Rodziejewiczówna M. Dewajtis. Powieść. Wydanie jedenaste. Nakład Wydawnictwa Polskiego R. Wegnera. Poznań, B. d. — (Nr II Pr-15777/37).

Stevenson R. L. The Bottle Imp. Opracowała H. Bilińska. Biblioteczka Angielska. Z. 7. Wydawnictwo Książnicy-Atlasu. Lwów — Warszawa. 1938 — w szkołach średnich ogólnokształcących. (Nr II Pr-16366/38).

Szelburg - Zarembina E. Tajemnica Czeremoszu. Wydanie trzecie. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa. 1937 — dla młodzieży od lat 11—13 i 14—15. (Nr II Pr-15747/37).

Tepa J. Na polskiej antenie. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów. 1938 — w gimnazjach ogólnokształcących. (Nr II Pr-16604/38).

Vowles H. i M. Człowiek i siły przyrody. Wydanie 2. Biblioteka Wiedzy. Tom 17. Wydawnictwo Księgarni „Trzaska, Evert i Michalski S. A.“. Warszawa — w gimnazjach ogólnokształcących. (Nr II Pr-16925/38).

Wasiutyńska I. Telefony. Biblioteka Fizyczna. Tom 8. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów. 1938 — w gimnazjach ogólnokształcących. (Nr II Pr-16777/38).

Wierzyński K. Kurhany. Wydawnictwo J. Mortkowicza. Warszawa. 1938 — dla młodzieży od lat 16. (Nr II Pr-17257/38).

5. Czasopismo do bibliotek uczniowskich.

Ignis. Miesięcznik Młodzieży Szkolnej. Warszawa. — w liceach ogólnokształcących. (Nr II Pr-16858/38).

6. Czasopisma do bibliotek uczniowskich dla szkół z hebrajskim językiem nauczania.

Olam-Hakatan. Wydawnictwo „Tarbut“. Warszawa, — dla szkół powszechnych — do końca roku szkolnego 1938/39. (Nr II Pr—15456/37).

Olam, Wydawnictwo „Tarbut“. Warszawa — dla szkół powszechnych i średnich ogólnokształcących — do końca roku szkolnego 1938/39. (Nr II Pr — 15455/37).

7. Książki do bibliotek nauczycielskich.

Arystoteles. Etyka Nikomachejska. Księga pierwsza i druga. Przełożyła i objaśnieniami opatrzyła D. Gromska. Polskie Towarzystwo Filozoficzne im. K. Twardowskiego we Lwowie. Skład Główny w Księgarni „Książka“, Lwów. 1938. (Nr II Pr—17601/39).

Demaitre E. Ludożercy i poszukiwacze złota. Nowa Gwinea. Przełożył R. Świętochowski. Biblioteka Podróżnicza. Tom 11. Wydawnictwo Księgarni Trzaski, Everta i Michalskiego S. A. Warszawa. (Nr II Pr-16927/38).

Eddington A. Nauka o nowych drogach. Przełożył S. Szczeniowski. Biblioteka Wiedzy. Tom 30. Wydawnictwo Księgarni Trzaski, Everta i Michalskiego S. A. Warszawa. (Nr II Pr-17298/38).

Charewiczowa L. Kobieta w dawnej Polsce do okresu rozbiorów. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów, 1938. (Nr II Pr-16462/38).

Czekanowski J. Człowiek w czasie i przestrzeni. Wydanie drugie przejrzone i uzupełnione. Biblioteka Wiedzy. Tom 9. Wydawnictwo Księgarni Trzaski, Everta i Michalskiego S. A. Warszawa. (Nr II Pr-16937/38).

Jaxa - Bykowski L. Wycieczki szkolne. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów, 1939 — do bibliotek nauczycielskich szkół powszechnych. (Nr II Pr-17204/38).

Loth E. Człowiek przeszłości. Wydawnictwo Książnicy-Atlasu. Lwów — Warszawa, 1938. (Nr II Pr—16973/38).

Mirski J. Wychowanie i wychowawca. Wydawnictwo „Naszej Księgarni“. Warszawa, 1936. (Nr II Pr—16747/38). O

Moniak J. i Stenz E. Zarys klimatologii Śląska. Śląsk, Ziemia i Ludzie. III. Wydawnictwo Instytutu Śląskiego. Katowice, 1936. (Nr II Pr—14429/36).

Nourse M. A. Dzieje 400.000.000 narodu. Chiny od czasów najdawniejszych do chwili obecnej. Z 6 mapami oraz 47 ilustracjami. Przełożył z oryginału J. Furuhjelm. Wydawnictwo Księgarni Trzaska, Evert i Michalski S. A. Warszawa, B. d. (Nr II Pr—17291/38).

Nowak J. Uroczystości i obchody szkolne. Wydawnictwo „Naszej Księgarni“. Warszawa — Lublin — Wilno. 1938. (Nr II Pr—17551/38).

Nawroczyński B. Program szkolny. Odbitka z Encyklopedii Wychowania. Wydawnictwo „Naszej Księgarni“. Warszawa — Wilno. 1938. (Nr II Pr—17548/39).

Paluszkiewicz M. Katedra Poznańska i jej zabytki. Poznań, 1938. Nr II Pr—16646/38).

Prace pedagogiczne pod redakcją Z. Mysłakowskiego. Tom. J. Zeszyt 1 — 2. Wydawnictwo Naukowego Towarzystwa Pedagogicznego. Skład Główny „Nasza Księgarnia“. Warszawa, 1938. (Nr II Pr—16519/38).

Przyczyny powodzeń i niepowodzeń szkolnych. Prace z pedagogiki społecznej pod redakcją H. Radlińskiej. Wydawnictwo Naukowego Towarzystwa Pedagogicznego. Skład Główny „Nasza Księgarnia“. Warszawa, 1937. (Nr II Pr—16520/38).

Ptaszyńska W. Wiek dojrzewania. Biblioteka Popularno - Naukowa Instytutu Higieny Psychiczej Nr 5. Wydawnictwo Polskiego Towarzystwa Higienicznego w Warszawie. (Nr II Pr—15468/37).

Radlińska H. Książka wśród ludzi. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów, B. d. (Nr II Pr—16963/38).

Rudawski L. Zarys metodyki zajęć rekrudzielnicznych (robót ręcznych). Wydawnictwo Księgarni św. Wojciecha. Poznań, 1938. (Nr II Pr—17310/38).

Rytłowa J. Ćwiczenia słownikowe w szkole powszechnej. Wydawnictwo „Naszej Księgarni“. Warszawa — Lublin — Wilno, 1938. (Nr II Pr—17510/39).

Schejler M. O zjawisku tragiczności. Przetłumaczył z upoważnienia autora R. Ingardcn. Tow. Filozoficzne im. K. Twardowskiego we Lwowie. Skład Główny w Księgarni „Książka“. Lwów. 1938. (Nr II Pr—17599/39).

Święta Noc. Boże Narodzenie w polskiej sztuce gotyckiej. Zebrał i przedmową poprzedził M. Walicki. Wydawnictwo M. Arcta. Warszawa, 1939. (Nr II Pr—17630/39).

Terminarz zajęć i czynności służbowych kierownika i nauczyciela publicznej szkoły powszechnej. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów, B. d. (Nr II Pr—16887/38).

Twardowski K. Rozprawy. Polskie Tow. Filozoficzne im. K. Twardowskiego we Lwowie. Skład Główny w Księgarni „Książka“. Lwów, 1938. (Nr II Pr—17600/39).

Ujma B. Plan pracy kierownika szkoły. Z praktyki szkolnej Nr 42. Wydawnictwo „Naszej Księgarni“. Warszawa — Wilno, 1938. (Nr II Pr—17522/39).

Bleiberg J. Wizerunek własny Kartezjusza. (W 300-lecie „Rozprawy o metodzie“. Skład Główny w „Naszej Księgarni“. Warszawa. 1938. (Nr II Pr—17222/38).

Bonczyk N. Góra chełmska. Wydanie II krytyczne. Opracował W. Ogrodziński. Katowice. 1938. Skład Główny „Nasza Księgarnia“. Warszawa. (Nr II Pr—17450/38).

Iwaszkiewicz J. Fryderyk Szopen. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych Lwów. 1938 — do bibliotek nauczycielskich szkół powszechnych. (Nr II Pr—17408/38).

Kasprowicz J. Wiersze wybrane. Wydawnictwo J. Mortkowicza. Warszawa — Kraków. 1938. (Nr II Pr—16316/38).

Kleiner J. Słowacki. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów, B. d. (Nr II Pr—17385/38).

Mayzner T. Śpiewajmy. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów. 1933 — do bibliotek nauczycielskich szkół powszechnych i średnich. (Nr II Pr—16494/38).

Orkan W. Czantoria i pozostałe pisma literackie. Pod redakcją S. Pigionia. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa. 1938. (Nr II Pr—17361/38).

Orkan W. Droga Czwartaków i inne wspomnienia wojenne. Pod redakcją S. Pigionia. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa. (Nr II Pr—17362/38).

Orkan W. Listy ze wsi i inne pisma społeczne. 2 t. Pod redakcją S. Pigionia. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa. (Nr II Pr—17363-38).

Pascal. Myśli i pomniejszych pisma. Tom pierwszy i drugi. Wydawnictwo Biblioteki Boy'a. Warszawa. (Nr II Pr—11421/32).

Tańce śląskie. Opracowali A. Musioł i F. Sachsa. Z rys. P. Stellera, z przedmową prof. d-ra J. Reissa. Wydawnictwo Instytutu Śląskiego. Katowice 1937. Skład Główny: „Nasza Księgarnia“. Warszawa — do bibliotek nauczycielskich szkół powszechnych i średnich wszelkich typów (Nr II Pr—16768/38).

8. Książka do bibliotek nauczycielskich szkół żydowskich.

Goldstein M.-Dresdner K. Kultura i sztuka ludu żydowskiego na ziemiach polskich. Wydawnictwo Autorów. Lwów, 1935, — do bibliotek nauczycielskich szkół żydowskich wszelkich typów i stopni. (Nr II Pr—16749/38).

9. Pomoce szkolne.

a) do użytku zbiorowego:

Dookoła snopów. Photo-Plat. Seria XXII. Nr 333. 1931. „Ilustracja Szkolna“. Wydawnictwo Związku Nauczycielstwa Polskiego. Warszawa — w szkołach powszechnych. (Nr II Pr—16523/38).

Kuźniar Cz. Polska. Mapa geologiczna. Podziałka 1 : 1.000.000. Wydawnictwo Książnicy-Atlasu. Lwów—Warszawa — w gimnazjach i liceach ogólnokształcących. (Nr II Pr—17386/38).

b) do użytku poszczególnych uczniów:

Hławiczka S. „Bocian“. Tani model szybowcowy. Rysunek wykonawczy — 1 arkusz 58 x 84 cm z opisem wykonania i oblatywania. Wydawnictwo B. Kotuli. Cieszyn — w gimnazjum oraz w VII kl. szkoły powszechnej. (Nr II Pr—17223/38).

Hławiczka S. Młody konstruktor. Rysunki wykonawcze papierowych modeli szybowcowych. 2 arkusze 42 x 29 cm ze wskazówkami do oblatywania modeli. Nakład B. Kotuli. Cieszyn — w szkołach średnich. (Nr II Pr—16771/38).

Mapki konturowe:

1. Kraje starożytnego Wschodu 1 : 15 M. Wydawnictwo Książnicy-Atlasu. Lwów—Warszawa.

2. Kraje śródziemnomorskie 1 : 15 M. Wydawnictwo Książnicy-Atlasu. Lwów—Warszawa.

3. Europa 1 : 12 M. Wydawnictwo Książnicy-Atlasu. Lwów—Warszawa.

4. Europa Zachodnia 1 : 7,5 M. Wydawnictwo Książnicy-Atlasu. Lwów—Warszawa.

5. Polska 1 : 6 M. Wydawnictwo Książnicy-Atlasu. Lwów—Warszawa — w gimnazjum i liceum. (Nr II Pr-16613/37).

Inż. Człorwiński Wincenty. „Zasady kalkulacji kosztów własnych w rzemieślniczym warsztacie ślusarskim“. Wydawnictwo Tow. Oświaty Zawodowej. Warszawa. 1938 — jako książkę pomocniczą dla ucznia i nauczyciela oraz do bibliotek szkolnych w szkołach zawodowych dokształcających dla metalowców i szkołach mechanicznych st. niższego (Nr III PU-358/38).

„Zastosowanie stali w zależności od jej właściwości i zawartości węgla“. Opracował dr inż. Władysław Wrażej. Wyd. 2. r. 1937. Nkl. Związku Polskich Hut Żelaznych. Warszawa, pl. Napoleona 9 — jako pomoc naukową w szkołach przemysłowych grupy metalowej (Nr III PU-347/38).

B. Ministerstwo W. R. i O. P. zatwierdziło do użytku szkolnego następujące książki i pomoce naukowe dla szkół zawodowych:

Baliński Juliusz i Maykowski Stanisław. „Mówią wieki“. Podręcznik do nauki języka polskiego dla III klasy gimnazjum kupieckiego. Opracowali: Zenon Alexandrowicz i Szczepan Zimmer. Nakł. Wydawnictwa Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1939. Cena zł 2.80—jako podręcznik dla kl. III gimnazjum kupieckiego. (Nr III PU—277/38).

Chrzanowski Ignacy, Kto to był Jan Kochanowski. Lwów. Nkl. Macierzy Polskiej. sk. gł. Księgarnia „Ossolineum“ — jako lekturę z języka polskiego dla uczniów szkół zawodowych. (Nr III PU—406/39).

Lorenz Fr. Väter der Maschinenwelt, tomik III, IV, V, VI. Biblioteczka Niemiecka, tomik 59 — 62. Nakład Książnicy - Atlasu. Lwów — Warszawa 1938 — jako lekturę uzupełniającą z języka niemieckiego w liceach zawodowych. (Nr III PU—309/38).

Serie filmowe: Ubiorzy Grecji starożytnej w opracowaniu Dr S. Zahorskiej. Nkl. Wytwórni „ORNAK“ w Warszawie — jako pomoc naukową do nauki o ubiorach dla szkół zawodowych st. gimnazjalnego i licealnego. (Nr III PU—297/38).

KOMUNIKATY

Film p.t. „C. O. P. — Stalowa Wola“.

Ministerstwo W. R. i O. P. poleciło uwadze Dyrekcyj Szkół film p.t. „C.O.P. — Stalowa Wola“, jako zasługujący ze względów wychowawczych na obejrzenie przez młodzież szkolną.

Zarazem Ministerstwo zawiadomiło, że film ten został uznany za dozwolony do użytku szkolnego jako film kategorii C (Polska Agencja Telegraficzna, Warszawa ul. Królewska 10) i zaleca, by szkoły posiadające aparat projekcyjny wyświetliły go przed młodzieżą.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA

POŚWIĘCONA PRACY NAUCZYCIELSTWA W SZKOLE I POZA SZKOŁĄ.

Ranny i chory żołnierz — to sierota wojskowy. Wchodzi nagle, jako odpadek wielkiej produkcji wojennej, do bezdusznej, skomplikowanej maszyny — bezsilny, zdenerwowany, często bezwolny. Trzeba włożyć duże wysiłki, aby w tej maszynie pracowało serce matczyne, które więcej kocha właśnie to dziecko, które jest nieszczęśliwe i zbolełe, a więc nieużyteczne dla pracy, i w tym leży szczytne i wielkie zadanie Czerwonego Krzyża podczas wojny.

Józef Piłsudski (1920 r.)

Rola organizacyj uczniowskich w dziedzinie społecznego i obywatelskiego wyrobienia działwy i młodzieży szkolnej jest niezaprzeczenie duża. Odpowiednio prowadzone, przyczynić się one też mogą w znacznej mierze do przygotowania przyszłych dzielnych obrońców Ojczyzny. Z tego punktu widzenia, szczególnie duże znaczenie mają drużyny harcerskie i Kola Młodzieży Polskiego Czerwonego Krzyża. To też już od kilku lat w Okręgu naszym szczególną uwagę zwróciliśmy na te właśnie organizacje uczniowskie.

Tempo rozwoju ilościowego wymienionych organizacyj jest różne. Rozwój harcerstwa musi być wolniejszy z powodu braku dostatecznej ilości odpowiednio przygotowanych kierowników tej organizacji. Natomiast znacznie szybciej zwiększa się ilość Kół Młodzieży P. C. K. Gdy przed kilku laty w całym Okręgu było zaledwie paręset tych Kół, to z końcem ubiegłego roku szkolnego było ich już ok. półtora tysiąca, a w bieżącym roku szkolnym już tylko nieliczne szkoly nie posiadają tej organizacji.

Z tym wspaniałym rozrostem ilościowym Kół Młodzieży P. C. K. szedł na ogół w parze również rozwój jakościowy i stałe pogłębianie pracy w Kółach, które w życiu szkoły odgrywają coraz poważniejszą rolę. Trafiają się jednak jeszcze Kola mało żywotne lub wręcz fikcyjne, papierowe, a więc nie mające żadnej wartości wychowawczej.

Otóż obecnie, gdy już niemal każda szkoła w Okręgu, zarówno średnia jak i powszechna, posiada Kolo Młodzieży P. C. K., całą naszą uwagę powinniśmy zwrócić na dalsze pogłębianie pracy w Kółach, na pełne ich użyteczność i jaknajlepsze wykorzystanie dla celów wychowawczych.

Przed 2 laty Redakcja poświęciła część nieurzędową Dziennika (zeszyt majowy z 1937 r.) zagadnieniom związanym z życiem i rozwojem Kół Młodzieży P. C. K. Poświęcając znowu w niniejszym zeszycie Dziennika kilka artykułów, omawiających zagadnienia czerwono-krzyżskie, Redakcja ma nadzieję, że przyczynią się one w pewnej mierze do dalszego, już nie tyle ilościowego co jakościowego rozwoju Kół Młodzieży P. C. K. w naszych szkoly.

IRENA ŻOLEŃDZIOWSKA.

Pomoc Koła Młodzieży PCK

w realizacji pracy dydaktycznej i wychowawczej w Polsce

Nowy program nauki w publicznych szkołach powszechnych przestał już być nowym. Wprowadzony w życie od szeregu lat, bezustannie zgłębiany przez nas, przepełnił naszą pracę dydaktyczną i wychowawczą swym duchem i swymi zamierzeniami. To, co statut publ. szkół powszechnych nazywa zadaniem szkoły powszechnej, mianowicie przygotowanie do życia społeczno - państwowego, znajduje pełną realizację w wykonaniu programu. Nadzwyczajne przeobrażenia w życiu państw, jakie dokonują się nieomal z dnia na dzień, wysiłki wszystkich narodów do przygotowania się na „wszelki wypadek“ zmuszają i nas do czujności, do zwartej skonsolidowanej postawy społecznej. W razie konieczności obrony nie tylko ilość przygotowanego sprzętu wojennego, lecz siła moralna narodu będzie miała decydujące znaczenie. Hasło „jesteśmy gotowi“ winno przepełnić zarówno społeczeństwo dorosłych jak i młodzież. Wobec tych zagadnień duch programu szkolnego nabiera specjalnej siły i żywotności. Nie wolno nam tylko zasklepić się w jednych i tych samych metodach, lecz przeciwnie należy je zmieniać, odświeżać i wykorzystywać wszystkie środki prawdziwie pomocne w realizowaniu zamierzeń programowych.

Od jakiegoś czasu jesteśmy świadkami coraz bardziej rozszerzającej się pożytecznej działalności na terenie Kół Mł. P. C. K. Opiekunowie i Kierownictwa szkół mogą stwierdzić, że Koła działają zgodnie z funkcją społeczno - państwową szkoły i znakomicie przyczyniają się do uspołecznienia młodzieży. Wprowadzony w roku bieżącym nowy regulamin Kół Mł. P. C. K. odsłania jeszcze jedną niezmiernie ważną kartę tej organizacji: oto Koło Mł. P. C. K. wprowadzając w życie swój program realizuje jednocześnie program szkoły powszechnej tak w pracy wychowawczej jak i dydaktycznej. W odniesieniu do poszczególnych przedmiotów sprawa ta przedstawia się następująco: Członkowie Kół dzielą się na stopnie. Do I stopnia należą, względnie powinny należeć dzieci kl. I i II. Na tym stopniu członek Koła przyzwyczajają się do zachowania czystości osobistej, czystości ubrania i otoczenia. Wyrabia też w sobie niektóre nawyki higieniczne, jak mycie zębów, rąk przed jedzeniem i t. p. Czytając program zajęć praktycznych w zakresie kultury życia codziennego widzimy, że pokrywa się on dokładnie z regulaminem I stopnia. Opiekun wzgl. opiekunka Koła przez propagandę i zaprawianie do wyżej wymienionych nawyków na zbiórkach młodocianych członków P. C. K. ułatwia pracę nauczyciela kl. I czy II-giej w realizacji programu zajęć praktycznych i odwrotnie Opiekun Koła znajduje pomoc dzięki pracy nauczy-

ciela. Następuje tu harmonijne działanie różnych czynników zmierzających do jednego celu, jak to określa statut szkoły powszechnej. Na II-im stopniu regulamin Koła opiera się również na programie zajęć praktycznych kl. III, IV, V. Czy trzeba podkreślać, jakim obciążeniem dla nauczyciela zajęć praktycznych w dziedzinie kultury życia codziennego jest praca w Kole z zakresu higieny, tym bardziej, że organizacja P. C. K. stała się bardzo popularna i młodzież garnie się do niej z zapałem?

Przejdźmy teraz do języka polskiego, ogniskowego przedmiotu w szkole. Nauka tego przedmiotu ma dać młodzieży znajomość i opanowanie mowy ojczystej, t.j. umiejętność czytania i wypowiedziania się w sposób prosty, jasny i logiczny, z uwzględnieniem potrzeb życia praktycznego. Do ćwiczeń z tej ostatniej dziedziny zaliczamy w klasach wyższych pisanie listów, protokołów, sprawozdań, pokwitowań i t. p. W każdym Kole Mł. P. C. K. istnieje sekcja korespondencyjna, do której zapisuje się duża ilość członków. Sekcja taka prowadzi zwykle korespondencję z kilkoma Kołami w kraju, z jednym lub więcej za granicą. Listy przechodzą przez korektę Opiekuna lub Opiekunki Koła, po czym dopiero zostają wysłane do miejsca swego przeznaczenia. Poza tym Koło prowadzi książkę protokołów, kronikę, w której zamieszcza się sprawozdania z życia Koła, kwitariusz, urzędową korespondencję z Komisją Oddziałową lub Okręgową Kół Mł. P. C. K., sporządza sprawozdanie roczne. Oto pożyteczna nauka języka polskiego z działu występującego w programie p.t. „Pisanie“. Czasopismo „Czyn Młodzieży“ daje możliwość wyzyskania przepisanej przez program lektury popularno - naukowej. Korespondencja z młodzieżą czerwonokrzyką całego świata, zawierająca opisy miejscowości, obyczajów, życia, stosunków gospodarczych, wymiana albumów, lalek w strojach regionalnych, rozszerza ramy, w których odbywa się nauka geografii, wreszcie ogródki Kół Mł. P. C. K. stanowią często praktyczny teren realizacji programu przyrody żywej. Program higieny kl. VII odpowiada regulaminowi IV stopnia. Można by przytoczyć jeszcze mnóstwo przykładów, jak praca w Kole Mł. P. C. K. pomaga w nauczaniu poszczególnych przedmiotów.

Nierównie większą rolę odgrywają Koła w organizacji pracy wychowawczej w szkole. W myśl statutu publicznych szkół powszechnych program wychowania winien zapewnić dzieciom potrzebne dla każdego obywatela podstawy wychowawcze oraz przygotowanie do życia przez wyrobienie

fizyczne, moralno-religijne, umysłowe i społeczne. Regulamin i praca w Kole są pomyślane pod kątem podniesienia na poziom najwyższy tych dziedzin wychowania. Hasło Czerwonego Krzyża „czystość i zdrowie“ znajduje szerokie zastosowanie w pracy Kół. Konkursy czystości, pogadanki higieniczne, opieka starszych członków Koła nad młodszymi, kursy ratownictwa, urządzenie i prowadzenie apteczek — w miarę możliwości przyczyniają się do wyrobienia fizycznego młodzieży. Regulamin żąda od członków na wszystkich 4-ch stopniach zachowywania czystości, wykonywania zabiegów higienicznych, sprzyjających zdrowiu, wprowadzając na III i IV stopniu rozumienie higieny społecznej i konieczność przyczyniania się słowem i czynem w swoim otoczeniu do wytwarzania warunków zdrowotnych. Przepiękne hasło „miłości i służby bliźniemu“ przepaja wszystkie poczynania Koła i wpływa dodatnio na podniesienie poziomu etycznego członków. Dziecko czerwonokrzyskie kocha kwiaty, ptaki i zwierzęta, zachowuje życzliwą postawę wobec ludzi, kocha dom rodzinny i zawiązuje węzły braterstwa z rówieśnikami swojej ojczyzny i innych krajów uzewnętrzniając swe uczucia nie tylko słowem, lecz i czynem. Jak często czyta się i słyszy, ile takich ofiarnych, pożytecznych czynów wykwiłało na podłożu miłości bliźniego. Mówiąc o kształceniu uczuć moralno - religijnych w Kółach Mł. P.C.K. nie można pominąć jednego dnia, w którym znajduje uzewnętrznienie najpiękniejsze uczucie dziecka — miłość do matki. Jest to „Dzień Matki“ — w tym dniu młodzież czerwonokrzyska oddaje hołd bezgraniczemu poświęceniu, nadludzkim trudom, bezinteresownej miłości matki. Uroczystość „Dnia Matki“ wychodzi poza ramy szkoły, trafia do społeczeństwa, budząc w duszach ludzkich szlachetne i głębsze wzruszenia. Jest to piękna akcja Młodzieży P. C. K., zarówno jak i szerzenie w swoim otoczeniu zasad higieny i zdrowia.

Pozostaje jeszcze omówić, jaką pomoc okazuje Koło Mł. P.C.K. w dziedzinie wychowania społeczno-państwowego. Już samo zawołanie „Do czynu!“ i odzew „Wszyscy wraz!“ wskazują na kierunek wychowawczy tej organizacji. Najważniejsze zadanie szkoły — uspołecznienie młodzieży znajduje w działalności Koła Mł. P. C. K. najwłaściwszą metodę wychowawczą. Każda akcja Koła jest czynem zbiorowym i dla dobra zbiorowości podjętym. Przez propagandę, oraz podział różnych funkcji, zdążających do jednego celu, Koło uczy swych

członków podporządkowania się jednostki gromadzie, kształci poczucie odpowiedzialności, szerzy zamiłowanie ładu społecznego. Jak sprężynki i kółka mechanizmu zegarowego, tak sprawnie działają na terenie szkoły poszczególne sekcje dobrze prowadzonego Koła dla dobra społecznego — dobra szkoły.

Przerabiane na IV stopniu kursy ratownictwa, oraz kursy O. P. L. G., poruszane na zebraniach Koła i przy innych okazjach zagadnienia obronności kraju i służby dla państwa przygotowują przyszłych świadomych obywateli, dalszych budowniczych potężnej, mocarstwowej Polski.

Zważywszy na funkcje, jakie może spełniać Koło Mł. P. C. K. na terenie szkoły, mianowicie: opieka nad czystością budynku szkolnego, nad czystością osobistą uczniów, pomoc przy dożywianiu, pomoc przy urządzeniu uroczystości oraz imprez i t.p., widzimy, że Koło Mł. P.C.K. zastępuje samorząd szkolny, który w wielu szkołach stał się już przeżytkiem. I nie dziwnego! Samorząd jest trudniejszy do prowadzenia — wymaga wielkiego doświadczenia, czujności, taktu i znajomości przedmiotu, aby się nie przerodzić w sztuczny twór. Koło Mł. P.C.K. prowadzone w najgorszych nawet warunkach nigdy nie będzie sztuczną organizacją. Dzieci z zapalem garną się do P.C.K. Odznaki zewnętrzne, jak krzyżyki czerwonokrzyskie, barwne podkładki — znaki przynależności do poszczególnych stopni, mają dla nich nieprzepartry urok. Przyrzeczenie przed sztandarem, złożenie w obecności Opiekuna, nauczycielstwa i rodziców, zostawia głębszy ślad w duszy dziecka. Młodzież z zapalem wstępuje do szeregów P. C. K.

Tak przedstawia się pomoc Kół Mł. P. C. K. w realizacji pracy dydaktycznej i wychowawczej szkoły. Aby stała się ona prawdziwą pomocą, należy zapewnić Kołom jaknajlepsze warunki, jak najdalej idącą pomoc ze strony Kierownictw szkół. Bardzo ważną rzeczą, wpływającą na dobre funkcjonowanie Koła, jest posiadanie własnej siedziby, to znaczy pokoju choćby małego, lecz przeznaczonego wyłącznie dla Koła. Tu można urządzić umywalnię, pracownię, zgromadzić wszystkie księgi Koła. Taki pokój przybrany emblematami P.C. K. stanie się dla wszystkich dzieci widomym znakiem istnienia w szkole tej pięknej organizacji, stąd jak z ogniska popłynie ciepło, przyjazna atmosfera, obejmująca całą szkołę swym dobroczynnym wpływem.

WŁODZIMIERZ STARZECKI.

Jak zorganizować szkolne Koło PCK

na podstawie regulaminu z roku 1938 zatwierdzonego przez Ministerstwo WR. i OP.

Rola Polskiego Czerwonego Krzyża tak w czasie pokoju, jak i w czasie wojny na ogół jest znana. Polski Czerwony Krzyż został uznany jako instytucja wyższej użyteczności publicznej i jest pod wysokim protektoratem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej. Działalność swą rozciąga na całą Polskę. Celem zorientowania w różnych organach Polskiego Czerwonego Krzyża wyjaśnia się, iż centrala P.C.K., tak zwany Zarząd Główny, znajduje się w Warszawie (Kredytowa 9), obejmując Okręgi i Oddziały. Zarząd Okręgu obejmuje zasadniczo województwo, zarządy Oddziałów — powiaty. We wszystkich miejscowościach mogą istnieć Koła Polskiego Czerwonego Krzyża, które podlegają Oddziałom PCK., a jeśli ich nie ma — bezpośrednio Okręgom. Nadzrędnymi komórkami Zarządu Głównego, Okręgu i Oddziału są t.zw. „Rady“ — Główna i Okręgowa, które mają jakoby władzę nadzorczą, akceptują plany pracy, budżet, wybory itp. Wszyscy członkowie i prezesi Zarządu i Rady pracują bezinteresownie.

Jednym z działów pracy Polskiego Czerwonego Krzyża są Koła Młodzieży, do czego powołano Komisje, istniejące przy zarządach: Głównym, Okręgowych i Oddziałowych. Koła podlegają bezpośrednio Komisjom Oddziałowym, a jeśli takiej nie ma przy Oddziale — bezpośrednio Komisji Okręgowej. Zarząd Oddziału może zlecić opiekę i kontrolę nad Kołami jednemu ze swych członków.

Hasłem P.C.K. jest „Miłuj bliźniego“. W realizacji tego hasła wśród młodzieży należy rozumieć:

- a) wzajemną pomoc i życzliwość,
- b) szkolenie kadr młodocianych ratowników na szkolnych kursach z zakresu ratownictwa ogólnego i przeciwgazowego,
- c) zrozumienie i stosowanie zasad higieny i kultury życia codziennego.
- d) nawiązywanie przyjaźni i kontaktu z młodzieżą innych krajów, poznawanie wszystkich dzielnic Polski za pomocą korespondencji międzyszkolnej.

Koła szkolne powstają na terenie szkoły powszechnej, średniej ogólnokształcącej i zawodowej z inicjatywy Dyrekcji i Kierownictw Szkół, nauczycieli, rodziców lub samej młodzieży szkoły. Do Koła szkolnego należeć może młodzież szkolna, poczynając od I kl. szkoły powszechnej, a w skład Koła wchodzi najmniej 5 uczniów (uczennic). Każde Koło szkolne ma swego opiekuna, wyznaczonego przez kierownika (dyrektora) szkoły spośród nauczycieli lub osób bezpośrednio związanych ze szkołą.

Osoba przystępująca do zorganizowania Koła powinna:

- 1) zapoznać się dobrze z regulaminem i instrukcją Kół Mł. PCK. z r. 1938 oraz wniknąć w ducha i ideologię PCK.;
- 2) zorientować się, czy w tej organizacji znajdzie wśród młodzieży gorliwych zwolenników, a wśród nauczycielstwa całkowite poparcie;
- 3) mieć przeświadczenie, że ta organizacja stanie się pomocą w wychowaniu młodzieży do przyszłej społecznej pracy.

Zanim Opiekun przystąpi do zapisywania na członków Koła, powinien przedtem poinformować młodzież o celach i zadaniach organizacji oraz zapoznać ją z obowiązkami, jakie każdy z członków na siebie bierze, zapisując się do Koła. Należenie do Koła Mł. PCK. powinno być przywilejem. Po zapisaniu się uczniów do Koła, które powinno być zupełnie dobrowolne i dokonać się w porozumieniu z rodzicami, Opiekun zwołuje walne zebranie, na którym członkowie dokonują wyboru Zarządu Koła, składającego się z 3-ch osób: przewodniczącego, sekretarza i skarbnika. Na zebraniu tym należy również ułożyć program pracy oraz obmyśleć dochody i wydatki Koła. (Wszystkie wpływy pieniężne Koła ze składek, jak też wszelkich innych źródeł, służą zasadniczo na cele Koła). Zorganizowane Koło należy zalegalizować w Komisji Okręgowej Kół Mł. PCK. Oto adresy Komisyj: Białystok — ul. Pierackiego 29, Brześć nB. — ul. Zygmuntowska 74, Wilno — Mickiewicza 7). Do białostockiego Okręgu PCK. należą następujące powiaty: białostocki, wysokomazowiecki, sokólski, szczuczynski, grodzieński, wołkowyski, augustowski, suwalski).

W sprawie legalizacji należy skierować do Komisji Okręgowej pismo nie od opiekuna czy poszczególnego nauczyciela, ale od kierownictwa wzgl. dyrekcji szkoły.

Wzór zgłoszenia Koła do legalizacji.

Kierownictwo Szkoły Powszechnej

w
powiat . . . gm.
poczta
dnia 193 . . .

Komisja Okręgowa Kół Mł. PCK.

w Białymstoku
ul. Pierackiego 29.

Z G Ł O S Z E N I E .

Dnia 193 . . . r. zostało zorganizowane Koło Młodzieży PCK. przy szkole w na podstawie nowego regulaminu i instrukcji Kół Mł. PCK. z roku 1938, które panu Opiekunowi Koła są znane. Koło liczy . . . dziewcząt, chłopców, obejmuje klasy Opiekunem Koła został p. Koło podlega Komisji Oddziałowej w Zarząd Koła: prezes: sekretarz: skarbnik:

Kierownik Szkoły
.

U w a g a . Celem uniknięcia pomyłek należy podać dokładną nazwę szkoły, przy której Koło powstaje, np. „przy szkole pow. Nr 4 im. kr. Jadwigi“. W miejscowościach, gdzie istnieje więcej szkół, gdy raz podaje się numer szkoły, a drugi raz jej nazwę, zachodzi wątpliwość co do tożsamości szkoły.

Plan pracy na rok szkolny . . .
(wypełnia Opiekun Koła)

Wyjaśniamy, że najważniejszymi działami pracy w Kole jest praca 1) społeczno-humanitarna i 2) higieniczno-sanitarna oraz z kultury życia codziennego, które każde Koło musi uwzględnić w swoich zamierzeniach. Pożądane są pandto działy pracy: korespondencji międzyszkolnej, ogródki czerwonokrzyskie i inne, zależnie od warunków i inicjatywy Koła.

W planie pracy należy podać:

Czy i jakie sekcje czynne będą w Kole i jaki zakres pracy należeć będzie do nich?

Zamierzenia w poszczególnych działach pracy:

1. Praca humanitarno - społeczna: podać należy, czy i jak Koło zamierza zorganizować np. 1) pomoc koleżeńską — zbiórki na ten cel, odwiedzanie chorych, 2) czy i jaką będzie rola Koła w dożywianiu, opiece poza szkołą, w opiece nad grobami, w opiece nad przyrodą itp.
2. Praca w dziedzinie higieniczno-sanitarnej oraz kultury życia codziennego: Jak zamierza Koło podnieść higienę w szkole. Czy będą „higienistki klasowe“ i jaka będzie ich rola. Czy będzie fryzzeria i skąd będzie miała maszynkę do strzyżenia. Czy i jak będzie zorganizowany „kąciak czystości“. Czy Koło będzie miało apteczkę własną, czy opiekować się będzie szkolną. Czy i przez kogo będzie szkolona młodzież IV stop-

nia w ratownictwie. Czy i jak Koło zamierza prowadzić konkursy zdrowia, wygłaszać odczyty, pogadanki z tej dziedziny.

3. Korespondencja międzyszkolna: Czy i z kim zamierza Koło prowadzić korespondencję. Jeśli tak, co zamierza wysłać — album, lalki w strojach regionalnych, listy, nasiona i inne przedmioty.
4. Ogródki czerwonokrzyskie: Czy i jak Koło zamierza je prowadzić (Hodowla warzyw, kwiatów, ziół lekarskich itp. Konkursy ogródków członków Mł. PCK. we wsi).
5. „Czyn Młodzieży“: Czy i w ilu egzemplarzach Koło będzie prenumerowało „Czyn Młodzieży“ — miesięcznik dla młodzieży P.C.K. z dodatkiem dla młodszych, gazetką ścienną oraz dodatkiem dla Opiekunów (Roczna prenumerata zł. 4.—, adres administracji — Warszawa, ul. Kredytowa 9).
6. Jakie dochody i wydatki przewiduje Koło.
7. Inne zamierzenia, a również uwagi, wnioski i życzenia Koła.

Opiekun Koła Młodzieży PCK.
.

Odnaki Koła i członka Koła Młodzieży P. C. K.

Członkowie Koła Mł. PCK. mają prawo nosić odznaki, ustanowione dla każdego ze stopni (wzory podane w instrukcji do regulaminu). Noszenie i używanie znaczka Czerwonego Krzyża przysługuje jedynie członkom i członkiniom zalegalizowanego Koła Mł. PCK. Żadne inne organizacje szkolne ani nosić, ani używać znaku tego nie mają prawa (w myśl rozporządzenia P. Prezydenta Rzpltej z dnia 1.IX.1927 r. o ochronie znaku i nazwy Czerwonego Krzyża).

Znakiem P.C.K. jest równoramienny (t.zn. składający się z 5-ciu kwadratów) czerwony krzyż na białym polu). Opaskę z czerwonym krzyżem należy nosić w czasie pełnienia funkcji, dyżurów, czy podczas uroczystości, w których Koło bierze udział.

Koło może posiadać swój proporzec o wymiarach podanych w instrukcji, str. 9. Głowicę aluminiową do drzewca można nabyć w Komisji Okręgowej Łódzkiej w Łodzi, ul. Piotrkowska 236. Cena łącznie z przesyłką 11 zł.

Księgi i akta Koła.

Koło Młodzieży PCK. powinno prowadzić: 1) książkę protokółów zebrań, 2) kasową, 3) inwentarową, 4) kronikę Koła, 5) teczkę z korespondencją, 6) kwitariusz dochodowy, 7) teczkę z rachunkami na wydane pieniądze.

Pieczętki Koła.

Koło Młodzieży PCK. ma prawo posiadać pieczętkę prostokątną wymiaru 5 x 3,5 cm z godłem

Czerwonego Krzyża i napisem: „Koło Młodzieży Polskiego Czerwonego Krzyża przy szkole w“. Pieczęć przechowuje Opiekun Koła. Pieczęć PCK. może być odbijana tylko przy pomocy tuszu czerwonego. Dawnych pieczęci okrągłych nie wolno obecnie Kołom Mł. PCK. używać i winny one być bezwzględnie wycofane.

Składki członkowskie.

Członkowie opłacają składki miesięczne zgodnie z obowiązującymi przepisami szkolnymi na cele swego Koła, a więc w szkole powszechnej 1 gr. miesięcznie, a w szkole średniej stosownie do uchwały Koła, najwyżej jednak 25 gr. miesięcznie. Zarząd Koła ma prawo zwalniać niezamożnych członków od opłat na rzecz Koła całkowicie lub częściowo. Dla zaznaczenia łączności organizacyjnej każde Koło wpłaca do Zarządu Oddziału 10% rocznych wpływów ze składek członkowskich na cele Kół Mł. PCK.

Forma zbierania składek.

Proponuje się następującą formę zbierania składek: Jeśli jeden skarbnik zbiera składki od wszystkich członków w szkole, sporządza jedną listę imienną wszystkich członków z 11-toma rubrykami (1-sza rubryka dla zaznaczenia wpłaty 2 gr. za legitymację następną za składki miesięczne) i zaznacza np. krzyżykiem w odpowiedniej kratce wpłatę. Na ogólną sumę dzienną wpłaconą np. Opiekunowi otrzymuje kwit (najpraktyczniej odcinek z bloczku, gdyż równocześnie na grzbiecie bloczka zaznacza się komu, na jaką kwotę i kiedy wydano pokwitowanie). Jeśli istnieje w szkole S.K.O. oparta na P.K.O., może skarbnik wpłacać na S.K.O., wtedy ma pokwitowanie w książeczce Koła Mł. PCK., wydanej przez S.K.O. Może mieć każda klasa delegata, który zebrane w swojej klasie składki wpłaca skarbnikowi za pokwitowaniem, a skarbnik — jak wyżej podano. Pokwitowanie za wpłacone składki delegat czy skarbnik przypina do listy członków i w ten sposób zawsze będzie mógł się wyczerpać z otrzymanych i zapisanych na liście składek. W legitymacji może skarbnik zaznaczyć w odpowiedniej kratce, za które miesiące składka wpłacona, i daje do podpisu Opiekunowi albo prezesowi.

Walne zebrania Koła i wybory nowego Zarządu.

Zebrania ogólne członków Koła odbywają się w miarę potrzeby, co najmniej jednak dwa razy do roku: na początku i przed końcem roku szkolnego (nie później jak w końcu maja). Na zebraniu członków Koła na początku roku szkolnego powinien być uchwalony plan działalności, który wchodzi w życie po zatwierdzeniu Dyrektora względnie Kierownika Szkoły. Plan ten z podaniem ilości członków przysyła Opiekun Koła do Komisji Okręgowej. W miesiącu maju na zebraniu walnym po-

winno być: 1) złożone sprawozdanie z działalności za okres ubiegły, 2) dokonane wybory zarządu Koła na przyszły rok szkolny oraz 3) opracowany plan pracy Koła również na przyszły rok szkolny, aby Koło z początkiem roku szkolnego od razu rozpocząć mogło swą działalność. (Na zebraniu z początkiem roku szkolnego mogą być dokonane pewne uzupełnienia.

Sprawozdanie roczne.

Komisja Okręgowa na początku maja przesyła wszystkim Kołom Mł. PCK. na swoim terenie blankiety sprawozdawcze w 3 egzemplarzach do wypełnienia dokładnym sprawozdaniem z pracy Koła w okresie roku szkolnego. Jeden egzemplarz pozostaje w aktach Koła, drugi egzemplarz należy przesłać do Komisji Oddziałowej PCK., trzeci egzemplarz do Komisji Okręgowej PCK. nie później jak do dnia 5 czerwca.

Obchody i uroczystości Koła.

Najważniejszymi uroczystościami Koła są: 1) „Dzień Matki“, obchodzony bardzo uroczystie przez wszystkie Koła w pierwszą niedzielę po 3-im maja oraz 2) Tydzień P.C.K., obchodzony w pierwszym tygodniu czerwca. Rok 1939 jest dla Czerwonego Krzyża rokiem jubileuszowym. W tym roku przypada 20-ta rocznica istnienia Polskiego Czerwonego Krzyża oraz 75 rocznica Czerwonego Krzyża.

Korespondencja.

Wyjaśnia się, że listy wysyłane do Władz czerwonekrzyskich muszą być opłacane przez Koła, ponieważ organizacja P.C.K. nie korzysta z żadnych ulg w opłatach pocztowych. Równocześnie zwracamy uwagę na podawanie dokładnego adresu nadawcy: miejscowość, poczta i powiat.

Korespondencja międzyszkolna.

Korespondencja prowadzona z Kołami Młodzieży P.C.K. zgodnie z ustalonymi przepisami nie powinna być indywidualna, a tylko zbiorowa. W listach mogą być ciekawe opisy organizacji i pracy w szkole, miejscowości swojej, regionu, kraju, opisy historyczne, podania, legendy, zwyczaje, piosenki regionalne (z nutami).

Mogą być albumy z takimi opisami, które zawierają również fotografie z życia Kół, widoki Polski, rysunki, wzory robót, haftów, koronek, strojów ludowych, prac szkolnych. W albumach przeznaczonych dla zagranicy mogą być nasze znaczki pocztowe, mapy i godła Polski, liście i kwiaty zasuszone oraz nasiona pospolite w naszym kraju.

W albumach otrzymywanych dla młodzieży zagranicznej od pewnego czasu zauważyliśmy zbyt wiele pocztówek i ilustracji wyciętych z rozmaitych wydawnictw, a mało prac dzieci, mało rysunków, wycinanek ludowych, tak mile widzianych przez

(Przykładowy) Program pracy Koła Mł. P.C.K. przy szkole powszechnej,

Okres 4-mies. próby	Dział pracy w stop.	Stopień I
<p>1. Wstępne wiadomości o celach i zadaniach Czerw. Krzyża oraz historia powstania tej organizacji.</p> <p>2. Znajomość haseł Młodz. P. C. K.</p> <p>3. Elementarne wiadomości z zakresu higieny osobistej i stosowanie ich w życiu.</p> <p>4. Przestrzeganie czystości i porządku w domu, szkole i na ulicy.</p> <p>5. Umiejętność zachowania się w szkole i poza szkołą.</p>	<p>Higiena i kultura</p> <p>życia codziennego</p>	<p>Utrzymanie w czystości rąk i twarzy, szyi, uszu, nóg i całego ciała. Czyszczenie zębów. Obcinanie paznokci z białca. Sznurowanie i zapinanie bucików.</p> <p>Wieszanie okrycia na właściwym miejscu. Przestrzeganie porządku w ławce szkolnej i torebce z książkami. Czyste książki i zeszyty.</p> <p>Zbieranie papierosów i wrzucanie do kosza.</p> <p>Utrzymanie w porządku tablicy szkolnej. Przestrzeganie porządku w swojej klasie.</p> <p>Umiejętność zachowania się w szkole, domu, na ulicy, w parku i t. p.</p> <p>Umiejętność korzystania z urządzeń zabezpieczających porządek.</p>
<p>6. Poprawny stosunek do rodziców, nauczycieli, kolegów i innych.</p> <p>7. Obowiązkowość w wykonaniu przyjętych na siebie zobowiązań (uczęszczanie na zbiórki).</p>	<p>Praca społeczna</p>	<p>Udział w uroczystościach szkolnych i P. C. K.</p> <p>Drobna ofiara na gwiazdkę dla biedniejszych kolegów.</p> <p>Opieka nad ptakami w zimie.</p>
<p>8. Chęć niesienia pomocy innym (ofiarność w miarę sił i możliwości).</p>	<p>Korespondencja</p> <p>międzyszkolna</p>	<p>Zbieranie kartek z widokami i znaczków pocztowych do albumów.</p>

O B J A Ś

Podany przykładowy plan pracy z uwzględnieniem stopni przewidzianych w Kole Mł. P. C. K. waniu jej zgodnie z regulaminem i instrukcją z r. 1938, a nie jako szablon ze sztywnymi ramami. Radzi rozszerzać.

Jednocześnie wyjaśnia się, że stopień I (patrz instr. str. 23) odpowiada I i II-mu rocznikowi rocznikowi szkoły powszechnej.

Jeśli niektóre podane prace jakiegoś stopnia dadzą się wprowadzić w innych stopniach, można to warunków Koło nie będzie mogło wykonać.

opracowany na podstawie nowego regulaminu Kół Młodzieży P. C. K.

Stopień II	Stopień III	Stopień IV
<p>Utrwalanie nawyków z zakresu kultury osobistej, zdobytych na stopniu I.</p> <p>Czystość bielizny i ubrania.</p> <p>Czyszczenie ubrania.</p> <p>Porządne układanie lub wieszanie.</p> <p>Najprestsze czynności w razie skaleczenia się: właściwe obwijanie palca lub ręki.</p> <p>Tamowanie krwi z nosa.</p> <p>Utrzymanie w porządku własnych i szkolnych pomocy naukowych.</p> <p>Przestrzeganie porządku na ławce szkolnej i w klasie, na korytarzach szkolnych, podwórzu, boisku szkolnym, ulicy, w parku i t. p.</p> <p>Wietrzenie sal.</p> <p>Odkurzanie sprzętów szkolnych.</p> <p>Czyszczenie i mycie okien.</p> <p>Planowe układanie przedmiotów w szafach.</p> <p>Dyżury, mające na celu utrzymywanie w porządku urządzeń w szkole i w obrębie budynku szkolnego.</p> <p>Umiejętność zachowania się w domu, szkole, na ulicy i t. p.</p>	<p>Przestrzeganie nabytych nawyków w zakresie higieny osobistej i porządku</p> <p>Utrzymanie w czystości sal szkolnych</p> <p>Odkurzanie obrazów, usuwanie pajęczyn.</p> <p>Przestrzeganie czystości i porządku w obrębie całej szkoły.</p> <p>Opieka nad umywalniami szkolnymi i „kącikiem czystości“.</p> <p>Dostarczanie mydła. Pranie ręczników i ściereczek do kurzu.</p> <p>Dostarczanie dla szkoły wody z wodociągów miejskich.</p> <p>Udział przy organizowaniu w szkole konkursów czystości.</p> <p>Zorganizowanie na terenie szkoły i prowadzenie pogotowia krawieckiego.</p> <p>Szycie woreczków na śniadania.</p> <p>Umiejętność zachowania się w towarzystwie (gromadzie).</p> <p>Uprzejmość w stosunku do rodziców, kolegów i przełożonych.</p>	<p>Przestrzeganie i wprowadzanie w czyn wiadomości z zakresu higieny osobistej i ogólnej na terenie szkoły i domu.</p> <p>Przygotowywanie afiszów propagandowych, kart uczestnictwa w konkursach czystości, koszy na śmieci, kijów do zbierania papierów i t.p.</p> <p>Prowadzenie fryzjerni.</p> <p>Opieka nad apteczką P.C.K.</p> <p>Organizowanie dyżurów, mających na celu utrzymanie czystości i porządku w obrębie szkoły oraz nadzór nad dyżurującymi.</p> <p>Organizowanie konkursów czystości.</p> <p>Opieka nad brudasami w młodszych klasach.</p> <p>Uczestnictwo w kursie ratownictwa i Oplg.</p> <p>Okazywanie czynnej pomocy młodszemu w realizowaniu zadań z zakresu higieny.</p> <p>Dobry przykład w zakresie umiejętności zachowania się.</p>
<p>Czynny udział i pomoc przy urządzeniu imprez szkolnych i P. C. K.</p> <p>Zbiórki odzieży i inne na rzecz biedniejszych.</p> <p>Udział w dożywianiu dzieci na terenie szkolnym.</p> <p>Opieka nad roślinami doniczkowymi w klasie.</p> <p>Szycie chusteczek do nosa dla biednych, oraz naprawa zebranej odzieży.</p>	<p>Dbanie o estetyczny wygląd sal szkolnych.</p> <p>Przygotowanie zabawek na choinkę dla biednych.</p> <p>Naprawianie odzieży.</p> <p>Szycie koszulek dla biednych i przygotowywanie szalików.</p> <p>Udział i dyżury przy dożywianiu dzieci szkolnych.</p> <p>Opieka nad opuszczonegroby.</p> <p>Opieka nad Kołem Mł. P.C.K. w wiejskiej szkole.</p>	<p>Pomoc dzieciom w młodszych klasach w pracy społecznej.</p> <p>Pomoc w nauce młodszemu i niezdolnym.</p> <p>Opieka nad najbardziejniezbiednym dzieckiem w szkole.</p> <p>Opieka nad Kołem Mł. P.C.K. w wiejskiej szkole.</p>
<p>Pisanie listów i przygotowywanie albumów do Kół w kraju.</p>	<p>Pisanie listów i przygotowywanie albumów do Polonii Zagranicznej i Kół P.C.K. za granicą, oraz do Koła, którym się Koło opiekuje.</p>	<p>Wykonywanie albumów na konkursy.</p> <p>Ogólny nadzór nad korespondencją.</p> <p>Prowadzenie akt Koła i kroniki.</p> <p>Pisanie protokołów i prowadzenie kontrolki funkcyjnych apteczki i fryzjerni.</p>

N I E N I A

i najważniejszych działów pracy ma służyć do zorientowania się w pracy i jako pewna pomoc w organizowaniu się na początek wybierać nie zawzięte i rzeczy najłatwiejsze, a następnie stosownie do rozwoju Koła program szkoły powszechnej, stopień II — 3 i 4-mu rocznikowi, stopień III — 5 i 6 rocznikowi, stopień IV — 7-mu uczynić. Natomiast nie należy uwzględniać w swoich zamierzeniach takich prac, których z powodu danych

młodzież zagraniczną. Coraz mniej spotykamy haf-tów, wzorów przeróżnych ściągów itp. okazów pra-cy dzieci. To źle. Album ma największą wartość wtedy, gdy go dzieci same, może nawet nieudolnie, ale czysto i starannie wykonają. Naturalnie Opie-kunka Koła musi pokierować tą pracą, ale jest rze-czą niedopuszczalną, żeby miała sama do tych al-bumów sporządzać malowidła i rysunki, albo pisać listy i sporządzać opisy.

Również korespondencją czerwonokrzyżką będą łałki w strojach ludowych, zabawki, podarki gwiaz-dkowe, nasiona warzyw, kwiatów, ziół lekarskich itp. Korespondencję międzyszkolną w kraju Koło może wysyłać bezpośrednio i korzysta z opłat ulgo-wych.

Podaje się poniżej odpis II części okólnika Nr 182 z dn. 17.XII.1934 r. (I.Praw.-1481/137-34) Mi-nisterstwa W.R. i O.P. o wysyłaniu korespondencji uczniowskiej (Dz. U. Min. W.R. i O.P. Nr 10 z ro-ku 1934 i Dz. Urz. Kur. Brzeskiego Nr 1 z r. 1935):

„Min. W. R. i O. P. na życzenie Ministerstwa Pocht i Telegrafów zarządza:

- 1) aby szkoły powszechne wysyłały listy — wypra-cowania uczniowskie — w otwartych kopertach, lub w ten sposób, ażeby urząd pocztowy mógł łatwo skontrolować, czy w przesyłce zbiorowej znajdują się wypracowania uczniowskie;
- 2) aby na każdej przesyłce zbiorowej był umiesz-czony napis „papiery handlowe“ — „wypracowa-nia uczniowskie“;
- 3) aby poszczególne listy uczniów nie były wkła-dane do kopert, lecz przesyłano razem w jed-nej wspólnej kopercie lub opakowaniu otwar-tym;
- 4) aby w przesyłkach nie było żadnej innej zawar-tości oprócz listów — wypracowań uczniow-skich;
- 5) aby każda przesyłka zbiorowa z listami uc-zniów była należycie opłacona przy nadaniu zna-czkami pocztowymi, według taryfy dla „papie-

rów handlowych“ (poz. 5 taryfy pocztowej — Dziennik Taryf pocztowych, teletech. i radio-kom. z 1934 r. Nr 11, poz. 31). Opłaty według taryfy dla papierów handlowych wynoszą obecnie:

do 100 g. wagi — 15 gr.

od 100 — 250 „ „ — 25 „

od 250 — 500 „ „ — 50 „

Najwyższa dopuszczalna waga przesyłki zbio-rowej wynosi 500 g. Wymiary przesyłki nie mo-gą przekraczać w sumie 90 cm. (długość + szerokość + wysokość), największy z trzech rozmiarów nie może przekraczać 60 cm.

wz. Dyrektor Departamentu

(—) Kazimierz Dubiel

Naczelnik Wydziału

Korespondencję zagraniczną należy kierować tylko za pośrednictwem Komisji Okręgowej. Jedno-cześnie wyjaśnia się, że Komisja nie dysponuje ad-resami Kół Czerwonego Krzyża zagranicą, ani osób prywatnych, czy szkół polskich. Wystarczy więc podać tylko kraj, do którego Koło zamierza kores-pondencję wysłać. Korespondencja dla dzieci pol-skich na obczyźnie wysyłana jest przez Światowy Związek Polaków z zagranicy. Jeśli więc chodzi o życzenia świąteczne, winna być dostarczona za po-srednictwem Komisji Okręgowej Kół Mł. PCK. do biura Światowego Związku — dla krajów europejskich na 6 tygodni przed danymi świętami, do krajów pozaeuropejskich na 3 miesiące.

Hasło i odzew młodzieży P. C. K.

Oprócz ogólnego hasła Polskiego Czerwonego Krzyża „Miłuj bliźniego“, zostało ustalone hasło dla młodzieży P. C. K., które brzmi: „Do czynu!“, a od-zew: „Wszyscy wraz“, a więc przy powitaniach, na zebraniach, na wycieczkach itp. powinno rozlegać się hasło Kół Mł. PCK.:

Do Czynu!

Wszyscy Wraz!

Dr. T. PASIERBIŃSKI.

Rozważania nad nauczaniem wychowującym.

(Zagadnienia wybrane)

(DOKONCZENIE).

VII.

Już w pierwszym miesiącu roku szkolnego można się zorientować co do poziomu i możliwości umysłowych wyodrębniających się w klasie grup. (Dajemy wspólny temat dla wszystkich uczniów, obliczony na możliwości ucznia przeciętnego. Jego rozwiązanie wskaże nam różne poziomy w klasie. Zależnie od wyników utworzymy zespoły. Oczywiście nie zawsze wystarczy rozwiązanie lub nierozwiązanie jednego zadania. Z pomocą przyjdzie nam obserwacja codziennej pracy ucznia). Doświadczenie wskazuje, że na przeciętną liczbę uczniów w klasie 50 — jest słabych około 10, wybitnych 4 — 5; reszta to uczniowie stanowiący rdzeń klasy średniacy. Rzecz prosta — program i praca nasza w szkole obliczone są przede wszystkim na rdzeń klasy. Liczba bowiem uczniów w tej grupie jest najliczniejsza, reprezentująca przeciętne możliwości pracy umysłowej. Cóż więc zrobić z tymi dwiema grupami słabszych i wybitnych. Zespoły te będą miały różne cele pracy. Zespół słabszych będzie dążył do zrównania się z rdzeniem klasy, zespół zaś wybitnych będzie szukał innych możliwości pracy, odpowiadających uzdolnieniu jego członków, przygotowaniu naukowemu i zainteresowaniom. Zespół słabszych będzie miał charakter przejściowy: po uzupełnieniu braków, przestanie istnieć, albo też jego poszczególni członkowie będą przechodzili do zespołu „rdzennego”. Z tego wynika, że zespół słabszych już przez samo wytknięcie sobie celu nadrobienia zaległości, czy podniesienia poziomu klasy jest związany z samą klasą. Zespół zaś wybitnych jest luźniej związany. Należałoby pomyśleć nad jego zespoleniem się z klasą, by przez wyprzedzenie (nadprogramowe) nie stwarzać zbyt wielkich różnic poziomu między zespołami. Trzeba więc wykorzystywać pracę zespołu wybitnych na lekcjach przy utrwalaniu jak również rozpoczęciu nowego materiału. Rola zespołu tego w tych wypadkach powinna być nie tylko przodująca, ale współdziałająca (przede wszystkim) ze średnimi i słabszymi uczniami. Uczniów wybitnych można wyzyskać jako przodowników zespołów pozostałych. Szczególne ważne będą mieli zadanie w przygotowaniu pracy domowej przez poszczególne zespoły. Uczniowie ci znajdują dla siebie możliwość wyzycia się i dużo zadowolenia, płynącego z przeświadczenia o dobrze spełnionym obowiązku. Warto tu zauważyć, że w niektórych wypadkach może następować naturalne wyrównanie, gdyż uczniowie w jednej grupie wybitni, mogą się okazać słabi w innej. Wy-

równanie to będzie miało duże znaczenie i ze stanowiska dydaktycznego i ze stanowiska wychowawczego, a także społecznego. Chodzi o to, by sprawę jasno postawić. (Nazwy: słaby, średni, wybitny — to dla nas; dla uczniów — to zespoły: A, B, C). Zresztą — zespół mający określony cel, nie będzie się czuł upokorzony. Uczniowie zaś wybitni nie będą popadali w zarozumiałość, gdyż przyzwyczajają się do tego, że nauka w szkole jest współdziałaniem i wzajemnym dźwiganie się.

Podział na zespoły wymaga dużej czułości ze strony nauczyciela i nieustannej opieki w zakresie przydziału tematów i przegrupowania uczniów w zespołach. (Ważne przy organizowaniu wstępnym: ustalenie zespołów, wyjaśnienie celu, organizacji pracy, wytworzenie atmosfery woli poprawienia się oraz konieczność poinformowania o poczynaniach szkoły domu). Jak z tego widać, najważniejszą rzeczą jest zorganizować słabych uczniów i umieć ich nastawić do pracy i natchnąć ich wiarą we własne siły, wybitnym znów uczniom dając możliwość pracy, odpowiadającej ich poziomowi*).

Wtedy i z grupy średniaków niejedyn zainteresuje się i wydobędzie się nad poziom przeciętny swej klasy. A o to nam powinno chodzić w selekcji, by dawać nieustannie możliwość uczniowi dźwigania się, stwarzając mu odpowiednie warunki pracy, nie zaś odpadając na drogę nieużytku. Ocenę i nauczanie urzędowe zamienić na wychowujące.

VIII.

Korepetycje. Jest ich więcej w szkole niż nam się zdaje. (Ostatnio rozwieliły się bardzo w klasach szóstych szkoły powszechnej z powodu egzaminów do pierwszej klasy gimnazjum). Wytworzyła się ciekwa psychoza wśród rodziców. Każda dwójka ucznia jest już dla nich sygnałem że uczeń powinien wziąć korepetycję z danego przedmiotu. Są przecie wypadki, że uczeń pobiera korepetycje z kilku przedmiotów (nie raz ze wszystkich). Korepetycje zajmują mu kilka godzin dziennie. Uczeń jest przemęczony. W szkole nie uważa. Ale nie tylko dlatego, że jest przemęczony. On wie, że przyjdzie korepetytor, który z nim „odrobi” lekcje (zadania rozwiąże, podyktuje lub napisze). W takich wypadkach, zamiast korzyści dla ucznia z korepetycji, są tylko szkody. Zamiast poprawy, bywa pogorszenie. Uczeń

*) Zob. S. Steckel. Kształcenie uczniów zdolnych do matematyki. (Odbitka z „Matematyka i szkoła” — zeszyt 2—3, 1938 r.).

jest zniechęcony, rodzice zrozpaczeni i zdziwieni, „bo przecież tyle kosztuje...”.

Tak. Tylko tu należałoby zastanowić się nad tym, kto może udzielać korepetycji i kiedy korepetycje są pożyteczne. Jak wiadomo, korepetycji udzielają starsi (lepsi) uczniowie młodszym. A więc ludzie, którzy nie mogą jeszcze znać ani metod, ani danego przedmiotu. Wygląda to tak. Do południa uczy w szkole nauczyciel-fachowiec, a po południu niefachowiec, często znachor. Co fachowiec robi do południa porządnie, to niefachowiec po południu spartaczy. Bezsprzeczne. Są uczniowie wartościowi, którzy z uwagi na znajomość przedmiotu i swój charakter mogą udzielać korepetycji, ale tylko wtedy, jeżeli będą się informowali u właściwego nauczyciela, co do metod pracy pomocniczej i co do samych braków ucznia, chcącego pobierać korepetycje. Wówczas uczeń słaby pośrednio zostaje nadal (w domu) pod opieką właściwego nauczyciela.

Druga sprawa. Kiedy doradzić korzystanie z korepetycji? Musi być zawsze jakaś przyczyna, która sprawia, że uczeń nie daje sobie rady w normalnej pracy szkolnej. Jeżeli przyczyną tą jest zły stan zdrowia ucznia, to korepetycja nie na wiele się przyda. Jeżeli przyczyną są zaległości (z różnych znów powodów), to korepetytor po porozumieniu z nauczycielem ustala je i nad nimi z uczniem pracuje. Po przerobieniu zaległości z uczniem (a nie: za ucznia) rola korepetycji winna być skończona. Tak samo winien korepetytor postąpić w wypadku, gdy uczeń nie umie się uczyć w domu, nie umie zorganizować pracy i t. p.

W każdym razie winna być ustalona przyczyna, korepetycja zaś winna być zabiegiem lekarskim na nią. Inaczej pojęta korepetycja przynosi uczniowi tylko szkodę. O tym należy w pierwszym rzędzie poinformować rodziców i samą młodzież.

IX.

W każdej szkole istnieją organizacje, w których młodzież ma możliwość rozwijać w sobie uczucia społeczno-obywatelskie i przygotowuje się do życia praktycznego. Dwa są rodzaje najczęściej spotykanych błędów. Oto do organizacji należy nadmierna ilość członków (bez względu na ich zainteresowania i postępy w nauce), sama zaś organizacja nie zdaje sobie sprawy z tego, jaki wpływ wychowawczy winna mieć na poszczególnych członków w zakresie nauczania i wychowania. Z uwagi na to, by praca w organizacji mogła się rozwijać prawdziwie, a uczniowie - członkowie nie przyzwyczajali się do błagi i nieróbstwa, lub nie sądzili, że braki w nauce można nadrobić rzutkością w pracy organizacyjnej, należy pilnie przestrzegać selekcji przy przyjmowaniu uczniów na członków.

Druga sprawa — bardzo ważna — to świadomość celu pracy i oddziaływanie samej organizacji na członków, a tych znów na pozostałą młodzież. Jest np. drużyna harcerska, a w drużynie drużyno-

wy czy zastępowi mają na półrocze po kilka dwójek. Sprawa powinna być postawiona jasno. Do organizacji mogą w zasadzie należeć w charakterze członków czynnych tylko ci uczniowie, którzy wykazują postępy w nauce przynajmniej dostateczne. Dlatego też sami uczniowie oraz ich opiekunowie winni żywo interesować się postęпами uczniów-członków w nauce. Sprawdzania takie winny się odbywać po każdej klasyfikacji (okresowej czy podokresowej). Z pomocą przyjść może zbiorowa ambicja uczniów, którym powinno zależeć na tym, by ich organizacja wykazywała się pod każdym względem pozytywnym dorobkiem. W tym celu uczniom wartościowym ze stanowiska wychowawczego, a wykazującym postępy niedostateczne w nauce, należy udzielać urlopów do czasu uzupełnienia braków.

Może zająć wypadek inny. Uczeń uczy się źle. Nie należy do żadnej organizacji. Możemy go zachęcić do wstąpienia do jednej z organizacji na terenie szkoły. Wspólnie z innymi uczniami (np. w harcerstwie czy kółku modelarskim) może się w takim uczniu obudzić chęć do współpracy, może sam odnaleźć swą wartość, co pobudzi go do nauki w zakresie poszczególnych przedmiotów. Byłby to zabieg wychowawczy.

W każdym bądź razie należy zwracać uwagę na to, by ambicja pracy w poszczególnych kółkach (np. sportowym) przenosiła się również i na lekcje innych przedmiotów. Wówczas możemy osiągnąć harmonijne współdziałanie zarówno w zakresie pracy dydaktycznej jak i wychowawczej uczniów. W przeciwnym razie organizacje nie spełnią swych zadań.

X.

Nauczanie wychowujące nie przejdzie do porządku dziennego nad tym, że uczeń „nie umie” i oceniony jest na „niedostatecznie”. Nauczyciel, kierujący takim nauczaniem, w miarę możliwości swoich postara się dojść, jaka jest przyczyna tego, że uczeń nie umie. Oto uczeń „zleniwiał”. A tymczasem lekarz może nam odsłonić tajemnicę: stan zdrowia, odżywiania, przeżycia, warunki pracy domowej, „wpływ kolegów”, zainteresowania i t. p.). Przyczyn takich i innych może być dużo: jedna drugiej nie będzie równa. Ale i lekarz nie zawsze będzie potrzebny. Zebranie obserwacji różnych nauczycieli, uczących w tej samej klasie, będzie mogło dostarczyć materiału do wnioskowania i szukania środków zaradczych. Nie można tutaj pominąć bezpośredniego kontaktu z uczniem i jego opieką domową. Stała obserwacja ucznia i jego warunków może nam wiele rzeczy wyświecić i umożliwić wciągnięcie ucznia do normalnej pracy bez względu na przyczynę*), jaka stan nieuctwa mogła wywołać. Uczeń odczuje, że nauczyciel nie tylko naucza i ocenia, ale że kieruje wychowawczo jego

*) Pomijam tu przyczyny natury organicznej (upośledzenie, otępienie i t. p.).

pracą. To w życiu ucznia ma duże znaczenie. Nauczyciel nigdy o tym zapominać nie powinien.

XI.

Badając ilość czasu, jaki poświęca uczeń na pracę domową, dochodzimy do wniosku, że u normalnie pracujących uczniów ilość ta jest za duża (nie przepisowi 2½ godz. — ale do 6 godzin). Uczniowie siedzą godzinami. Nauczyciele tyle energii i czasu poświęcają, a przy klasyfikacji tyle stopni niedostatecznych. (Np. na 389 uczniów tylko 160 bez dwójek na I-szy okres!). *).

Postawienie nauczania na podstawach wychowawczych da możliwość uczniom dźwignięcia się i wiary w to, że stan słabych czy dobrych rezultatów w nauce nie jest stały, ale zależy od postawy ucznia i warunków, w jakich pracuje. Powinien wiedzieć, że możliwość poprawy istnieje dla każdego człowieka w życiu, tym bardziej zaś dla człowieka przygotowującego się do życia.

Rozmach naszego odrodzonego Państwa wymaga co raz więcej obywateli o postawę bojowników i zdobywców. Tych cech bez możliwości rehabilitacji, współzawodnictwa i wiary we własne siły uczeń w sobie nie tylko nie rozwinię, ale zniszczy je w zarodku. Zamiast zucha — wyrośnię ciemiega. W takich warunkach rozumnego nauczania wychowującego i drugoroczność nie będzie ani krzywdą, ani karą, ani przypadkiem, ale zabiegiem lekarskim dla dobra ucznia. Poczucie zaś karności i odpowiedzialności za pracę wzrasta nie w warunkach tresury i chłosty, lecz w prawdziwej

*) Są i wypadki inne: Oto niektórzy uczniowie przy egzaminach wstępnych do kl. I-ej gimnazjum legitymują się świadectwami, na których są same piątki. Tymczasem egzamin wykazuje nieraz, że stopnie te nie pozostają w żadnym stosunku do przygotowania, z jakim uczniowie przychodzą. Stopień może być bodźcem, zabiegiem podczas nauki. W zasadzie powinien jednak być oceną rzeczywistego poziomu ucznia.

HENRYK RYL

Szukajmy nowych sposobów

powiększania funduszu szkolnego

Potrzeby w każdej szkole rosną. Nowe metody upominają się wciąż o pomoce naukowe, pisemka, piłki, różne przybory, wycieczki itp.

Wydatki się zwiększają. Muszą więc wzrastać i dochody. Wzrastają więc i dochody, ale w większości szkół mają one zasadniczą wadę: są bardzo niestałe.

Wiemy zaś, że tylko planowo ułożony budżet szkolny może zapewnić oszczędność w gospodarowaniu z trudem zdobytych funduszy.

Są szkoły, w których ta sprawa jest dawno rozwiązana pomyślnie. Istnieją przy tych szkołach

kulturze obcowania człowieka z człowiekiem. Pojęcie egzekutywy porządnej nie będzie się łączyć z pojęciem strachu, ale będzie naturalnym zjawiskiem czasu, wymagającego od nas zdwojonego wysiłku i solidnej na każdym kroku roboty. Wtedy każdy normalny, zdrowy uczeń, będzie umiał odnaleźć w sobie siły twórcze, nabierze chęci do życia, do pracy, a tym samym uwierzy mocno za Śniadeckim, że „nie masz takiego niedołęgi, którego by na coś ukształcić, ukształconego do czegoś użyć nie podobna“**).

XII.

Na zakończenie załączam kilka pytań jako materiał do rozważań po przeczytaniu powyższych rozdziałów:

1) Czy możliwe jest, aby dobry nauczyciel (znający przedmiot, umiejący uczyć i dobrze się czujący w otoczeniu młodzieży) w klasie, którą prowadzi od dłuższego czasu (choćby już i drugi rok) wystawił 50% niedostatecznych na półroczu?

2) Czy młodzież może ponosić konsekwencje tego, że nauczyciel stosuje niewłaściwe metody?

3) Czy współczesna wiedza z zakresu wychowania i nauczania nie zna ciekawszych środków nauczania i wychowania ucznia niż obronne zajęcie stanowiska przed uczniem za pomocą dwójek? (asekuracja?).

4) Czy cały dorobek nauki w dziele wychowania i nauczania ma jakąś wartość dla współczesnego nauczyciela?

5) Czy można stosować (bez szkody dla nauczania i wychowania) pobłażliwe ocenianie uczniów z zasady (a przy tym bez celu wychowawczego?).

Takie i inne jeszcze pytania nasuwają się każdemu nauczycielowi podczas jego pracy. Piszący tylko je zebrał i uporządkował z tym życzeniem, by mogły służyć na pożytek naszej pracy w szkole.

*) Jędrzej Śniadecki — „O fizycznym wychow. dzieci“ — 1840.

czynne komitety rodzicielskie, które pokrywają ze swych funduszy główne wydatki szkolne. Takich szkół jest jednak niewiele. Są to szkoły w środowiskach bardziej kulturalnych i zamożniejszych.

Większość szkół, szczególnie niżej zorganizowanych, nie może prowadzić racjonalnej gospodarki finansowej i tylko dorywczo może powiększać swój majątek.

Są wreszcie szkoły i w takich warunkach, że zdobycie każdego grosza od rodziców jest niezmiernie trudne.

Pracując w takich warunkach musimy — nie rezygnując choćby ze skromnych świadczeń na

rzec szkoły ze strony rodziców — pomyśleć jednak o innych sposobach tworzenia funduszu szkolnego.

Sposoby te są różn, czasem szczęśliwe poprostu odkrycia nowych źródeł dochodowych dotąd nienależycie lub wcale niewyzyskanych, czasem tylko podejście do starych sposobów od innej niż dotąd strony.

W mojej szkole (Radzień wieś, pow. brzeski) dwa sposoby zdobywania funduszu szkolnego zasługują na uwagę.

Są to: imprezy oraz zbiór ziół lekarskich. Oba te sposoby dały szkole znacznie więcej niż komitet rodzicielski. Widać to z zestawienia za rok szkolny 1937/38.

Komitet rodz.	Imprezy	Zbiór ziół lek.
39 zł. 20 gr.	257 zł. 60 gr.	53 zł. 60 gr.

Jak widać, dochody inne znacznie przekraczają wpływy komitetu rodzicielskiego.

I. I M P R E Z Y

Urządzałem dwa rodzaje imprez: przedstawienia i loterie fantowe.

Jeżeli chodzi o przedstawienia, to specjalnego efektu pieniężnego nie dały. Niewiele można uzyskać, gdy wstęp wynosi 5 i 10 gr. Jednak zawsze pozostawało na czysto 8—10 zł. Dobrze i to, zwłaszcza, że nie chodziło mi wyłącznie o zdobycie funduszu, gdyż miałem raczej na uwadze stronę wychowawczą.

Natomiast loteria fantowa przeszła wszelkie moje oczekiwania.

W tym samym czasie, kiedy komitet rodzicielski napróżno kołatał u wielu o 50-groszową składkę na pomoce naukowe, otrzymując odpowiedź, że każdy dałby chętnie, ale na sól 10 gr. nie ma, że ludzie w tej wiosce w ogóle nie mają pieniędzy na nic, zorganizowałem loterię fantową.

Przeznaczyłem do sprzedaży 1000 losów po 20 gr. na sumę 200 zł.

W ciągu 4—5 dni wszystkie losy były rozsprzedane. Pieniądze znalazły się w cudowny sposób. Ten sam gospodarz, który w dalszym ciągu nie ma na pomoce naukowe i na sól, kupuje teraz pięć losów, za całą złotówkę.

Oczywiście nie mogło się obejść bez odpowiedniej reklamy. Zebranie rodzicielskie. Przy okazji zapowiedź loterii. Wysłuchanie pesymistycznych uwag: nie ma pieniędzy; daliby, ale nie mają. Zapowiadam główne wygrane: zegarki, latarki, wiadra, buty itp. (na jednej loterii nawet rower balonowy). Na sali niedowierzanie. Jak to, za 20 groszy? To niemożliwe! Dyskusja w drodze do domów i w ciągu kilku dni następnych. Cisza. Wszystko

idzie w niepamięć. Po jakimś czasie następuje wystawa cenniejszych fantów. Ruch na wsi. Zwiedzanie wystawy.

Następuje sprzedaż losów.

Teraz się dopiero dzieją dziwne rzeczy. Do tej pory uważałem, że na wsi nie ma punktualności, bo ludzie nie mają zegarków, przekonałem się jednak, że główna przyczyna tkwi gdzieindziej — w zainteresowaniu. W wyznaczonych godzinach rozpoczyna się sprzedaż losów. Ruch duży. Kto się spóźnił w pierwszym dniu, losów nie kupił. W następnych dniach można było urzędować jak w biurze. Wszyscy jakoś punktualnie zdążyli kupić sobie losy. Widziałem wówczas i takich gospodarzy, którzy do szkoły nawet na komisję karną nigdy „nie mieli czasu“ się pofatygować.

Oczywiście warunkiem powodzenia loterii w dużej mierze było wciągnięcie do pracy rodziców. Stworzyłem komitet, składający się z 20 osób, które, pomijając pomoc organizacyjną, były doskonałym środkiem reklamy, przynosząc na wieś coraz nowe szczegóły dotyczące loterii.

Fantów nie zbierałem. Na takiej zapadłej wsi jak nasza trudno byłoby zebrać jakiegokolwiek fanty, a tym bardziej fanty atrakcyjne. Najbardziej interesującymi fantami są zegarki, kosy, noże it. d. Wszystko zresztą, czego na wsi nie ma, co trzeba kupić.

Trzeba więc było fanty kupić. Początkowo droższe fanty wziąłem w komis, a resztę kupowałem w miarę wpływu gotówki.

Aby loteria miała powodzenie, musi być dużo wygranych. Co drugi los wygrywa — mogą być drobne wygrane, byleby więcej. Najlepiej byłoby, gdyby każdy los wygrywał.

W dniu ciągnięcia tłumy zaległy plac przed szkołą. Ciągnięcie rozpoczynamy możliwie uroczysto. Dzwonią budziki przeznaczone do wygrania, ustawione uprzednio na oznaczoną godzinę. Robi się cicho na sali i przed szkołą. Setki oczu wpatrzonych w bęben, z którego małe dziewczynki wyciągają losy.

Jeden z komitetowych czyta numer losu, na którym wypisane jest nawet nazwisko losującego. Drugi czyta numer fantu, na którym również podana jest nazwa rzeczy, którą wygrywa. Wszystko jest tak zrobione, aby rozwiać wszelkie wątpliwości o uczciwości gry.

Loteria nie jest to „wyłudzenie“ pieniędzy, jest to natomiast dostarczenie rozrywki ludziom, za którą chętnie płacą. Niewielu przegranych narzeka raczej grożą, że następnym razem, to wszystko oni wygrają.

Chcąc w swym budżecie zapewnić pewien stały dochód przez loterię, nie należy jej nadużywać. Raz na rok, nie więcej. Inaczej spowszednieje i straci swój urok dla ludzi, a wpływy dla szkoły.

Najlepszym okresem dla loterii na wsi jest grudzień-styczeń. Długie wieczory, nudy, większy zapas gotówki.

Roboty z loterią jest dosyć. Biorąc pod uwagę jednak znaczny dochód, jaki przynosi, można powiedzieć, że „skórka opłaca się za wyprawę“.

Zaznaczam, że na loterię należy uzyskać zezwolenie od Urzędu Akcyz i Monopoli Państwowych oraz Starostwa Powiatowego. Opłacić też trzeba 10% od kapitału gry (sumy, na którą wypuszczają się losy).

II. Zbiór ziół lekarskich.

Kwota uzyskana ze zbioru ziół lekarskich nie przedstawia się u mnie tak pokaźnie jak z dochodu uzyskanego z loterii, biorąc jednak pod uwagę, że pracę tę prowadziły wyłącznie dzieci, i że ma ona widoki znacznie lepszego powodzenia, oraz bardzo poważne walory wychowawcze, zaliczam ten sposób gromadzenia funduszu szkolnego do zasługujących na uwagę każdego kierownika szkoły na wsi.

W czasie jednej z audycji radiowych wysłuchaliśmy pogadankę radiową, z której dowiedzieliśmy się o tym, że czasem „pieniądze leżą pod nogami, wystarczy je tylko podnieść“. Można zbierać — inaczej mówiąc — różne zioła lekarskie i otrzymywać za nie pieniądze.

Oczywiście wyobrażaliśmy sobie, że skoro pieniądze w tak łatwy sposób można zdobywać, to wkrótce będziemy mieli sporo pieniędzy. Przystąpiliśmy też do pracy tegoż dnia w myśl maksymy: „kuj żelazo, póki gorące!“

Zaczęliśmy zbiór ziół od dwu najbardziej nam znanych: bławatków i bratków.

Początkowo nawet rzuciliśmy się na bławatki, ponieważ za kilogram bławatków — jeśli wierzyć radiowej pani — można uzyskać nawet 4 zł, a za kg bratków tylko 50 gr.

— Nazbieramy 100 kg bławatków i będziemy mieli 400 zł — mówi jeden z „nowoupieczonych“ zielarzy.

Nie wydało się nam to wtedy rzeczą niemożliwą.

Wkrótce jednak przekonaliśmy się, że do tej fortuny jeszcze b. daleka i uciążliwa droga. Płatki po wysuszeniu straciły 90% na wadze i cały pracowity dzień przyniósł zaledwie 3 dkg = 12 gr.

Opadły dzieciom ręce. Tylko 12 groszy, a tyle pracy. Zresztą czy ktoś będzie chciał kupić jeszcze, to też nie wiadomo. Jakby tak było, toby ich rodzice dawno już o tym wiedzieli. Tyle trudu za 12 gr. Nie warto!

Mnie się też wydawało mniej więcej tak samo. Nie warto! Wprawdzie tańsze bratki trochę lepszy dawały widok, bo zbierało się ziele całe, ale też po usuwaniu zostawało 18%.

Sposób szybkiego wzbogacenia się wydał się narażony na nierealny.

W międzyczasie otrzymałem z radia informacje w sprawie lektury. Na razie bowiem sam w tej sprawie niewiele więcej wiedziałem niż dzieci.

Otrzymałszy książkę przewertowałem ją od deski do deski i zacząłem inaczej patrzeć na całą sprawę. Powoli zacząłem dzieciom otwierać oczy.

Spokojnie, nie zbierać byle czego. Raczej poznajmy teren. Zbadajmy, jakie zioła u nas rosną i jaką przedstawiają wartość. Czy nie ma u nas ziół, będących artykułem pierwszej potrzeby, a tym samym najlepiej płatnych.

Rozpoczęły się wędrówki z grupką zielarzy, która po nieudanych eksperymentach zmalała znacznie. Poszukiwanie za ziołami cennymi przyniosło wkrótce upragniony rezultat.

Któregoś dnia przybiega dziewczynka z pola z pełnymi garściami tysiącznika (*Erythraea centaureum*).

— Proszę pana! Znalazłam!

Porównanie z tablicami z podręcznika, oględziny. Plan wyprawy na dzień następny. Na razie nie zbieramy. Szukamy „plantacji“ na ugorze, potem je wybieramy według planu. Jeszcze za wcześnie na centurię (tysiącznik).

Tym razem praca nie poszła na marne. Nazbieraliśmy 30 kg centurii, co też dało nam najwięcej (42 zł.).

Różne są zioła lekarskie. Niektóre rosną w dużych ilościach, wszędzie, są dobrze płatne — jakby się zdawało — ale zbiór ich jest uciążliwy, mozolny, w rezultacie więc dają niewielki dochód.

Są też i zioła b. cenne, łatwe do zbioru, i te mogą przynieść nawet poważny dochód.

Jakie zioła zbierać i jak — nie podaję, gdyż przekroczyłoby to w znacznym stopniu moje wiadomości i ramy referatu. Natomiast każdy, kto się tym interesuje, musi się dokładnie zapoznać z którąkolwiek z książek zielarskich.

Znam trzy książki zielarskie:

1. Nasze rośliny lekarskie — W. J. Strażewicz
2. Zielarz — mgr Jan Biegański
3. Zielnik lekarski — August Czarnowski.

Wszystkie omawiają zagadnienie zbierania ziół dostępnie i szczegółowo. Podręcznik pierwszy jest najtańszy i najbardziej skrócony. Zielnik lekarski Czarnowskiego zawiera również barwne tablice, dlatego też jest najdroższy (6,50 zł.).

Zestawiając swoje pierwsze poczynania na terenie zielarskim, odtworzyłem sobie następujący sposób podejścia do pracy:

1. Dokładne zapoznanie się z lekturą.
2. Przeprowadzenie w miesiącu marcu-kwietniu kursu zielarskiego z grupą przodowników.
3. Nawijazanie kontaktu z firmą (co zbierać*).

*) Znam następujące firmy, skupujące większe ilości ziół: 1) St. Dąbrowski — Warszawa, Leszno 70. 2) Conebrdia — Katowice, Sokólska 4. 3) R. Barcikowski — Poznań, Składowa. 4) Gerard Kmiołek — Mysłowice (Małopolska). 5) Taraziejski — Święciany Wil.

4. Odbycie kilku wycieczek celem zapoznania przodowników z roślinami.
5. Zapakowanie wysuszonych ziół — złożenie ofert.
6. Sprzedaż temu, kto najlepiej płaci.

W końcu pragnę zaznaczyć, że współdziałanie szkół sąsiednich może znacznie ułatwić sprzedaż, gdyż na duże ilości prędeży można znaleźć nabywcę, niż na partie kilkukilogramowe. Można wówczas uzyskać także lepszą cenę.

Nie należy też gonić wyłącznie na zysk, raczej mieć na uwadze stronę wychowawczą, a w przyszłości z pewnością zysk będzie większy.

K R O N I K A

Pracownicy służby oświatowej oraz dziatwa i młodzież szkolna Okręgu Szkolnego Brzeskiego — na Fundusz Obrony Narodowej i Pożyczkę Obrony Przeciwlotniczej.

Na Pożyczkę Obrony Przeciwlotniczej dziatwa i młodzież szkolna w Okręgu wpłaciła 104756 zł., w czym szkoły powszechne — 78836 zł., szkoły średnie ogólnokształcące — 18023 zł., szkoły zawodowe — 7867 zł.

Nauczycielstwo i pracownicy administracji szkolnej w Okręgu subskrybowali Pożyczkę Obrony Przeciwlotniczej w łącznej kwocie 432961 zł., przewyższającej przyjęte normy ogólnopolskie.

Oprócz tego, samorzutna akcja dziatwy i młodzieży szkolnej oraz nauczycielstwa i pracowników administracji szkolnej O. S. B. przyniosła do dnia 15 maja r.b. na Fundusz Obrony Narodowej w gotówce kwotę 87882 zł. oraz w obligacjach Pożyczki Narodowej 4050 zł., a nadto pewną ilość przedmiotów wartościowych (np. 5 kg. srebra, 28 obrączek i pierścionków złotych, 4 papierońnice, zegarki, koleczki i t.p.).

Wymienione kwoty nie są podsumowaniem ostatecznych wyników, gdyż akcja zbiórki na F.O.N. odbywa się w dalszym ciągu zarówno wśród dziatwy i młodzieży szkolnej, jak i wśród pracowników służby oświatowej w Okręgu.

W poprzednim numerze Dziennika podaliśmy w kronice kilka przykładów ofiarności dziatwy i młodzieży szkolnej. Obecnie podajemy trochę dalszych przykładów ilustrujących wytworzoną atmosferę i postawę uczniów, nauczycielstwa i pracowników administracji szkolnej wobec sytuacji aktualnej.

* * *

Częściowe rezultaty, otrzymane z 2/3 ogólnej liczby szkół obwodu białostockiego, wynoszą 7100 zł. na F.O.P., a niezależnie od tego tylko w miesiącu marcu i kwietniu rb. na F.O.N.

2568 zł 68 gr. Oprócz doraźnych składek dzieci najbardziej wydatny udział wzięły spółdzielnie uczniowskie. Pierwsza zadeklarowała kwotę zł. 100 spółdzielnia przy szkole II st. o 3 nauczycielach w Pogorzałkach i wezwała inne spółdzielnię uczniowskie do ofiarności na P. O. P. Poświęcone zostały również na ten cel oszczędności dzieci w S.K. O. oraz fundusze wycieczkowe.

W biedniejszych miejscowościach dzieci zdobyły pieniądze przez pracę w lesie przy sadzeniu sadzonek. Tak było np. w Załukach i Mieleskach. Szkoła II st. o 3 naucz. w Jaświłach zakupiła 5 bonów, zarobionych przez dziecienny zespół muzyczny. Szkoły w Zabieliu, Rzepnikach i Czarnej Wsi Kościelnej zorganizowały przedstawienia dzieciinne, przy czym szkoła w Zabieliu miała czysty dochód w kwocie 43 zł., który został przeznaczony na F. O. N. Dzieci z Tatarowców i Dziełek uzupełniły sobie brakującą kwotę, zbierając jajka we wsi. Dzieci szkół w Koźlikach, Ostrówkach, Piłatowszczyźnie, Wielkich Folwarkach i Potocze zrzekły się święconego, a otrzymane na ten cel z Pow. Komitetu Pomocy Dzieciom i Młodzieży pieniądze przekazały na F. O. N. W wielu miejscowościach szkoły wywierały wydatny wpływ na ofiarność organizacji społecznych i ludności. Tak np. w Zofiówce współpracujące ze szkołą Kółko Rolnicze i Związek Strzelecki ofiarowały na F. O. N. 23 zł. 10 gr., a w małej wsi Wólka Ratowiecka rodzice dzieci, tylko rolnicy, subskrybowali 41 bonów P. O. P.

Ogółem szkoły nabyły 265 bonów i 18 obligacji, na jedną więc szkołę przypadają przeciętnie 3 bony. Niektóre ze szkół wykazały wybitne pod tym względem starania, np. najmniejsza w Białymstoku

szkoła Nr 13 zakupiła 14 bonów. Ogromna większość szkół zakupione bony przeznaczyła na F.O.N.

* * *

Działwa obwodu bielskiego wzięła spontanicznie powszechny udział w subskrypcji P. O. P., przeznaczając na ten cel nieraz całe swoje oszczędności.

Wszystkie szkoły niżej zorganizowane nawet w najuboższych środowiskach subskrybowały co najmniej 1—2 bony, a szkoły wyżej zorganizowane 1—3 obligacje 100 zł. Szereg dzieci zakupiło bony indywidualnie.

Poza tym młodzież samorzutnie ofiarowuje bony i obligacje pożyczki na F. O. N.

Działwa publicznej szkoły powszechnej w Narwi zainicjowała zbiórkę srebra i miedzi na F.O.N. i wezwała do pomocy za pośrednictwem Polskiego Radia całą młodzież w Polsce. Przykład i apel dzieci z Narwi nie został bez echa, bo oto już w szeregu szkół działwa przystąpiła do zbiórki srebra i miedzi na F. O. N.

O obywatelskiej postawie i gotowości czynnego służenia Polsce młodzieży obwodu bielskiego świadczą także całe setki listów, owianych gorącym patriotyzmem, skierowanych do Inspektoratu Szkolnego lub bezpośrednio do Generalnego Komisarza Pożyczki Przeciwlotniczej Gen. Berbeckiego, bądź też do Polskiego Radia. Oto parę z nich:

Kamieniuki, dnia 1 maja 1939 r.

Drogi Panie Generale!

Mam lat dziesięć i jestem uczennicą klasy III szkoły powszechnej. Mój tatuś jest robotnikiem i pracuje w lesie. Jesteśmy biedni, gdyż tatuś musi utrzymać czworo dzieci. Przez trzy lata składałam pieniądze w Szkolnej Kasie Oszczędności i zbierałam 90 zł. Po skończeniu szkoły miałam kupić maszynę do szycia, aby uczyć się na krawcową. Teraz, gdy Pan Nauczyciel powiedział, że Polsce potrzeba dużo samolotów, abyśmy mogli bronić naszych granic, dołożyłam jeszcze 10 zł. i przeznaczyłam na Pożyczkę Przeciwlotniczą całe 100 złotych.

Życzę Panu Generalowi, aby zebrał dużo — dużo pieniędzy na samoloty.

Niech fruwać polskie samoloty, a żaden wróg nam straszny nie jest!

(—) Eugenia Schullerly

ucz. szk. powsz. w Kamieniukach

poczta Białowieża.

Dubiny, dnia 22.IV.1939 r.

Kochany Panie Inspektorze!

Chcemy, aby Polska miała najsilniejsze lotnictwo, by mogła pobić wroga. Wiemy, że na takie lotnictwo potrzeba dużo pieniędzy. Aby przyczynić się do tego, postanowiliśmy oddać wszystkie swoje oszczędności na zakup trzech bonów. Postanowiliśmy też ofiarować na Pożyczkę Przeciwlotniczą 40 zł., które otrzymaliśmy od

Powiatowego Komitetu Pomocy Dzieciom i Młodzieży na świętę.

Dzieci publicznej szkoły powszechnej
w Dubinach, gm. Hajnówka.

* * *

Uczennice i uczniowie publ. szkoły powsz. I stopnia w Holonkach w pow. bielskim udały się pod kierunkiem nauczycieli do lasów „Rudka“, gdzie za pracę przy sadzeniu kasztanów otrzymali po 50 groszy. Zarobione pieniądze w kwocie 60 zł. przeznaczono na P. O. P.

* * *

Przeżywane chwile dziejowe znalazły żywy odźwięk wśród nauczycielstwa obwodu stolińskiego, które umiało wytworzyć wśród miejscowego społeczeństwa i działwy szkolnej odpowiednią reakcję na zew naczelnych Władz państwowych w sprawie dobrojenia armii.

Chcąc czynnie zaokumentować miłość do Wodza Armii, pp. Kierownicy szkół na zebraniu w dn. 6 marca r.b. powzięli uchwałę, by w dniu Imienin Pana Marszałka E. Rydza Śmigłego zainicjować w szkołach dobrowolną zbiórkę wśród działwy szkolnej na rzecz F. O. N. Akcja ta, entuzjastycznie przyjęta przez działwę szkolną, dała w wyniku 1200 złotych.

Gdy doszła do szkół wiadomość o potrzebie zwiększenia zbrojnej siły lotniczej Państwa, Nauczycielstwo obwodu stolińskiego dołożyło starań, by i działwa ich szkół wzięła w tym udział. Ponownie nie zawiedziono się na młodocianych sercach małych Polesian. Jak które mogło, każde dziecko szkolne pośpieszyło dać swemu Panu lub Pani grosik na zakup obligacji, względnie bonu Pożyczki Przeciwlotniczej. Chętnie podejmowano również kilkuletnie oszczędności S. K. O., które były przeznaczone na wycieczkę do Warszawy (np. Czesław Leszkiewicz, uczeń kl. V-c w Rublu — 17 zł.), zbierano i sprzedawano sasanki, szczaw, urządzano w szkołach przedstawienia.

Akcja ta dała w swym efekcie pieniężnym 1800 zł. Za zebraną w ten sposób łączną kwotę 3.000 złotych dokonano w dniu 3 maja w stolińskiej K. K. O. uroczystej subskrypcji P. O. P. Był to jeden z najważniejszych momentów tegorocznych uroczystości 3-cio majowych w Stolinie.

* * *

Niektórzy uczniowie szkoły powszechnej w Odryżynie w obwodzie drohickim całe swoje oszczędności w S. K. O. przeznaczyli na Obronę Przeciwlotniczą, np. Ryszard Bosek z kl. V — 4,72 zł., Marian Opalski — z kl. V — 6,17 zł., Aleksy Kuźmierz z kl. VI — 7 zł.

* * *

Działwa publ. szkoły powsz. w Świętej Woli w pow. kosowskim urządziła w dniu 2 kwietnia r.b. przedstawienie, z którego czysty zysk w kwo-

cie 200 zł. przeznaczyła na P. O. P., oddając obligacje na F. O. N.

* * *

Działwa pryw. szkoły powsz. P. M. S, w Łunińcu, liczącej tylko 50 uczniów i uczennic, przeznaczyła swoje oszczędności w kwocie 130 zł. na dobrojenie lotnictwa. Zebrane pieniądze zostały wpłacone do K. K. O. w Łunińcu w dniu 17 kwietnia r. b.

* * *

Uczennice i uczniowie publ. szkół powsz. nr 1 i nr 2 w Łunińcu uchwalili na zebraniu w dn. 5 kwietnia rb. za kwotę 400 zł., otrzymaną ze sprzedaży zebranego przez nich złomu żelaza, zakupić Pożyczkę Obrony Przeciwlotniczej z równoczesnym zrzeczeniem się obligacyj na F. O. N. Jednocześnie wzywają oni koleżanki i kolegów wszystkich szkół w Polsce do zbierania złomu i odpadków żelaznych na Fundusz Obrony Narodowej.

* * *

W akcji P. O. P. wzięło udział wiele spółdzielni uczniowskich i innych organizacji uczniowskich, przeznaczając na ten cel mniejsze lub większe kwoty, zależnie od swych możliwości.

Np. spółdzielnia uczniowska „Jedność” przy publ. szkole powsz. I st. w Karłowicach w powiecie drohickim zakupiła 2 bohy P. O. P.

Spółdzielnia uczniowska przy publ. szkole powsz. III st. w Grabowie w pow. szczuczyńskim wpłaciła w dniu 6 kwietnia r. b. kwotę 100 zł. na P. O. P.

* * *

Od Zarządu Koła Mł. PCK. w Hoszewie w powiecie drohickim Inspektor Szkolny otrzymał list treści następującej:

Hoszewo, dnia 29.IV.1939 r.

Kochany Panie Inspektorze!

Na zebraniu Koła Polskiego Czerwonego Krzyża w Hoszewie w dniu 29 kwietnia b.r. my członkowie uchwaliliśmy podjąć się prac stróżowskich na przeciąg 1 miesiąca. Wynagrodzenie stróżowskie w kwocie 20 zł. (dwudziestu złotych) przekazujemy na ręce Pana Inspektora Szkolnego z prośbą o przekazanie na Fundusz Obrony Narodowej.

Podpisy.

* * *

Koło Mł. P. C. K. przy państwowym gimnazjum w Drohiczynie nB. zaopiekowało się 2 rodzinami rezerwistów, rozpoczęło akcję szykowania przez całą szkołę upominków i listów dla żołnierzy z Drohiczyna i dla pułku piechoty, zorganizowało kurs ratowniczo-sanitarny dla swych członków, oczyściło Grób Nieznanego Żołnierza i zasiało na nim kwiaty, przeprowadziło zbiórki makulatury

oraz nawiązało współpracę z Kołem Mł. PCK. przy szkole powszechnej w Drohiczynie nB.

* * *

Młodzież Pryw. Liceum i Gimnazjum im. H. Sienkiewicza w Białymstoku ofiarowała w m-cu lutym rb. na F. O. N. na zakup ciężkiego karabinu maszynowego kwotę 3085 zł., a nadto w dn. 2 kwietnia rb. personel nauczycielski i administracyjny oraz młodzież tegoż gimnazjum wpłaciła na F. O. N. kwotę 267,70 zł.

* * *

Uczennice Państw. Żeńskiego Gimnazjum Krawieckiego i Państw. Szkoły Przysposob. w Gospodarstwie Rodzinnym w Białymstoku przeznaczyły na P. O. P. swój fundusz wycieczkowy oraz pieniądze, uzyskane z doraźnej zbiórki w łącznej kwocie 500 zł. Obligacje P. O. P. przeznaczono na F. O. N.

* * *

Młodzież Państw. Liceum i Gimnazjum im. T. Kościuszki w Bielsku Podlaskim przeznaczyła swoje oszczędności na cele Obrony Narodowej, mianowicie 1000 zł. w gotówce na P. O. P. i 500 zł. w papierach wartościowych na F. O. N.

* * *

Młodzież Pryw. Szkoły Krawieckiej P. M. S. w Pińsku złożyła na P. O. P. kwotę 100 zł., przekazując obligację na F. O. N. Niezależnie od tego w dniu 26 lutego rb. młodzież tej szkoły przekazała wojsku sprzęt do świetlicy wartości 910 zł. 67 gr.

* * *

Młodzież Pryw. Szkół Zawodowych Mechanicznej i Stolarskiej T-wa Przyjaciół Oświaty Zawodowej w Łunińcu przeznaczyła na dobrojenie lotnictwa swój fundusz wycieczkowy w kwocie 1400 złotych.

* * *

Uczennice Gimnazjum Krawieckiego P. M. S. i Szkoły Zawodowej w Brześciu nB. (w liczbie 100) złożyły wszystkie swoje oszczędności w kwocie 530 zł. na P. O. P.

* * *

Uczennice i uczniowie oraz członkowie Rady Pedag. Państw. Liceum i Gimnazjum im. R. Traugutta w Brześciu nB. zebrały na F. O. N. kwotę 3.693 zł. 50 gr. Pieniądze te zostały wpłacone za pośrednictwem P. K. O. w dniu 13 kwietnia r. b. Nadto młodzież wymienionej szkoły prowadzi zbiórki monet i przedmiotów srebrnych i złotych, które w najbliższym czasie będą również przesłane na F. O. N.

* * *

W w obwodzie wysokomazowieckim wyróżniła się m.in. szkoła III st. o 5 naucz. w Dąbrówce Kościelnej, gdzie niezależnie od 120 zł. złożonych na P. O. P. przez działkę szkolną, Kie-

rownik i Grono Nauczycielskie szkoły zebrać na ten cel od rodziców uczniów kwotę 900 zł. Przykład ofiarności dało nauczycielstwo, które oprócz subskrybowania P. O. P. złożyło ofiary w naturze na F.O.N., a mianowicie: kierownik szkoły p. Ludwik Wasilewski — 2 złote, a nauczycielki: p. Danuta Gorczyńska — złoty pierścionek damski, p. Antonina Kowalska — złotą obrączkę, p. Jadwiga Maleszewska — 2 złote pierścionki damskie.

* * *

Sekretarz Inspektoratu Szkolnego w Grajewie p. Marcei Goliński, niezależnie od subskrybowanej Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej na kwotę 100 zł., przekazał za pośrednictwem Kuratorium na Fundusz Obrony Narodowej 50-złotową obligację Pożyczki Narodowej i wszystkie wartościowe przedmioty, jakie posiadał, mianowicie srebrną papierośnicę i złoty pierścionek.

* * *

Nauczycielstwo obwodu kobryńskiego, niezależnie od Pożyczki Obr. Przeciwlotn., na które zadeklarowało 11.000 zł., złożyło w dniu 22 kwietnia r.b. kwotę 2.500 zł. na FON., a mianowicie:

ze składek ogółu Nauczycielstwa obwodu 1479,13 zł.
od Zarządu Pow. Z.N.P. w gotówce 720,87 zł.
„ „ „ „ w obligacji P.N. 100,00 zł.
„ Ogniska Kobryńskiego ZNP. w gotówce 100,00 zł.
„ „ „ „ w oblig. P.N. 100,00 zł.

* * *

Nauczycielstwo obwodu sokólskiego zrzeszone w Z. N. P. złożyło kwotę 6.500 zł. na zakup dla wojska ciężkiego karabinu maszynowego z pełnym wyposażeniem.

* * *

Nauczycielstwo publ. szkół powsz. gminy rudnickiej w pow. prużańskim postanowiło jednogłośnie ofiarować po 5 zł. na F.O.N. Zebrana kwota 140 zł. została wpłacona w dniu 6 kwietnia r.b.

* * *

Nauczycielstwo publ. szkoły powsz. w Rajgrodzie w pow. szczuczyńskim, niezależnie od zadeklarowanej na P.O.P. kwoty 920 zł., przekazało na F.O.N. kwotę 554 zł., w czym dodatek mieszkaniowy za m-c kwiecień w kwocie 191 zł. 34 gr.

* * *

Zarząd Okręgu Brzeskiego Z. N. P., niezależnie od subskrypcji dokonanej na P.O.P. indywidualnie przez wszystkich nauczycieli, wpłacił na P.O.P. z funduszków Organizacji kwotę 1000 zł. Zarząd Oddziału Powiatowego Z.N.P. w Brześciu n.B. wpłacił na ten sam cel kwotę 500 zł., a Ognisko Brzeskie kwotę 300 zł.

* * *

Koncesjonariusze, nauczycielstwo i uczniowie Pryw. Gimnazjum Koed. d-ra M. Kacnelsona, M. Kapłana, L. Kahnego i d-ra M. Zymana w Bia-

łymstoku wpłacili na konto Miejskiego Komitetu F.O.N. kwotę 1433 zł. 64 gr. zebraną na karabin maszynowy dla Armii Polskiej.

* * *

Rada Pedagogiczna i pracownicy administracji Państw. Gimnazjów Mechanicznego i Stolarskiego oraz Państw. Szkoły Rzemieślniczo-Przeiysłowej w Białymstoku, zadeklarowali na P.O.P. łączną kwotę 5820 zł. Niezależnie od tego wpłacono na konto P.K.O. Funduszu Obrony Narodowej kwotę 3.172 zł., zebraną wśród personelu nauczycielskiego i administracyjnego oraz uczącej się młodzieży na kupno ciężkiego karabinu maszynowego dla pułku piechoty.

* * *

Za pośrednictwem Kuratorium O. S. Brzeskiego złożyli ofiary na Fundusz Obrony Narodowej:

1. Kierownictwo Publ. Szkoły Powszechnej w Knyszynie, obwodu białostockiego — 4% obligację Pożyczki Konsolidacyjnej Nr 350628 na zł 100.

2. P. Zaorska Kazimiera, nauczyc. szkoły powszechnej w Knyszynie — obligację 6% Poż. Narodowej Nr 2967772 na zł 100.

3. P. Grochowski Kazimierz, naucz. szkoły powszechnej w Knyszynie — obligację 6% Poż. Narod. Nr 2967148 na zł 100.

4. P. Goliński Marcei, sekretarz Insp. Szkoln. w Grajewie — obligację 6% Poż. Narod. Nr 1817892 na 50 zł.

5. P. Węglarczykowa Eleonora, nauczyc. w Rybołach — obligację 6% Poż. Nar. Nr 2969839 na zł 100.

6. P. Eliazowa-Banaszkiewicz Helena, nauczyc. pow. stolińskiego — obligację 6% Poż. Narod. Nr 1877858 na zł 50.

7. P. Goszcz Leokadia, urzędniczka Kuratorium — bransoletkę złotą.

8. P. Lewicka Irena, urzędniczka Kuratorium — zegarek złoty (mały).

9. 7-kl. szk. powsz. w Piaskach — Kółko Amatorskie—obligację 6% Poż. Narod. Nr 742460 na 50 zł.

10. 7-kl. szk. powsz. — oddz. VII i VIII w Piaskach Starych — obligację 6% Poż. Narod. Nr 38872 na 50 zł.

ZE SZKOLNICTWA POWSZECHNEGO.

OBWÓD DROHICKI.

Piękne wyniki akcji opieki nad szkołą w Zawieluwiu

Publ. szkoła powsz. I st. w Zawieluwiu, należy do tych szczęśliwych szkół, które mają swoją szkołę opiekuńczą. Uczniowie wspomnianej szkoły nawiązali w bież. roku szk. kontakt z prywatną szkołą powsz. im. A. Wreckiej w Warszawie. Dzieci oddziału II, III i IV prowadzą bardzo ożywioną korespondencję z równorzędnymi klasami szkoły opiekuńczej. Między uczniami obydwu szkół zawiązała się nie prawdziwej przyjaźni koleżeńskiej, czego wyrazem są nie tylko serdecznie redagowane listy,

ale również upominki wzajem sobie przesyłane. Za cenne podarunki, jak: obuwie, części garderoby dziecięcej, przybory szkolne, pomoce naukowe, książki, gry i zabawki, dzieci poleskie rewanżują się pięknymi serwetkami, torebkami, ręcznikami i zakładkami do książek, tudzież miodem i suszonymi grzybami

Jak się dowiadujemy, w lutym b.r. przyw. szkoła powsz. im. A. Wereckiej urządziła wystawę nadesłanych jej z Polesia wytworów sztuki ludowej. Wystawa ta zyskała sobie wielką popularność i aż do chwili zamknięcia cieszyła się niesłychaną frekwencją.

* * *

Po otrzymaniu powyższej notatki z Zawieluwia, Redakcja zwróciła się do Dyrekcji Pryw. Gimnazjum Żeńskiego, Liceum i Szkoły Powszechnej im. A. Wereckiej w Warszawie z prośbą o nadesłanie opisu urządzanej wystawy i w odpowiedzi otrzymała list treści następującej:

„Korespondencja naszej szkoły ze szkołą w Zawieluwiu zaczęła się we wrześniu ubiegłego roku szkolnego. Dzieci napisały listy, na które otrzymały miłe i obszernie odpowiedzi. Potem posłały skromne podarki pod postacią pomocy szkolnych, a na Boże Narodzenie wysłały większe indywidualne paczki. Jakież było nasze zdziwienie i radość, gdy pewnego styczniowego dnia przyszły do szkoły dwie duże paki, jako rewanż na naszą Gwiazdkę. W paczkach były śliczne serwetki, rękawiczki, zakładki, torebki, hafty na poduszki, a nawet suszone jagody, grzyby, miód. Radość dzieci była ogromna, chciały pochwalić się przyjaźnią kolegów i koleżanek z Polesia — urządziły, żeby urządzić wystawę. Własnymi siłami i własnym pomysłem, w godzinach lekcyjnych ubrały świetlicę szkolną otrzymanymi haftami. Na ścianach rozwiesiły ręczniki, serwetki, na stołach rozłożyły zakładki, pod ścianami na krzesłach nęciły oczy barwne poduszki. W czarnych garnkach poleskich czerwieniły się tulipany. Całość robiła miłe wrażenie.

Wystawę oglądali rodzice dzieci, zaproszeni goście i uczennice gimnazjum. Wszyscy byli zachwyceni haftami poleskimi, podziwiali dokładne wykonanie i śliczne wzory. Wstęp był bezpłatny, ale wiele osób z własnej inicjatywy złożyło drobne kwoty. Za pieniądze te kupiliśmy zeszyty, ołówki, kredki dla naszych małych przyjaciół. Następnego dnia kilka osób zwróciło się z prośbą o zamówienie dla nich serwetek z haftami poleskimi. Posłałyśmy zamówienie, a w jakiś czas potem otrzymałyśmy komplety serwetek. Sprzedaliśmy je wśród rodziców uczennic po cenach ustalonych przez porównanie z cenami w sklepach warszawskich z wyrobami ludowymi. Zebrany fundusz przeznaczyliśmy na zakup radia dla szkoły; mamy nadzieję, że jeszcze w bieżącym roku szkoła w Zawieluwiu otrzyma od nas aparat radiowy“.

OBWÓD KOSOWSKI.

W dniu 14 stycznia 1939 r. została zwołana przez nauczycielstwo p. s. p. obwodu kosowskiego i urzędników administracji szkolnej Nauczycielska Kasa Wzajemnej Pomocy Kredytowej w Kosowie Poleskim.

Fundusze Kasy składają się: 1. z wpisowego i składek członkowskich, udziałów i oszczędności członków. 2. z ofiar członków i instytucyj, 3. z zapisów, darowizn i subwencji, 4. z dochodów z majątku Kasy, 5. z dochodów z imprez, 6. z zapomóg instytucyj rządowych, samorządowych i t.p. 7. z bezprocentowych pożyczek, zaciąganych u członków, osób i firm prywatnych, oraz różnych instytucyj.

Cele Kasy: 1. udzielanie bezprocentowych pożyczek członkom, 2. udzielanie bezzwrotnych zapomóg członkom, 3. udzielanie porad i wskazań osobom, korzystającym z pomocy materialnej Kasy, w kierunku najbardziej celowego wykorzystania kredytu, 4. urządzanie odczytów, przedstawień, koncertów i t. p. imprez dochodowych, mających na celu pozyskanie funduszy na rozwój Kasy.

OBWÓD PIŃSKI.

Pożegnanie Inspektora Szkolnego p. B. Bartnickiego i Podinspektora p. L. Janiszewskiego.

W związku z przeniesieniem Inspektora Szkolnego p. B. Bartnickiego i Podinspektora p. L. Janiszewskiego z Pińska do innych obwodów szkolnych, Nauczycielstwo obwodu pińskiego zamiast pożegnania złożyło na Fundusz Obrony Narodowej kwotę 980,69 zł.

OBWÓD STOLIŃSKI.

Kurs harcerski w Stolnie.

Doceniając rolę ruchu harcerskiego i zuchowego w wychowaniu młodzieży szkolnej, Inspektorat w Stolnie zorganizował w czasie od dnia 28.XII. 1938 r do dnia 5.I.1939 r. dziewięciodniowy kurs harcerski. Zadaniem jego było przygotowanie zastępowych i przodowników ruchu harcerskiego. Zajęcia na kursie prowadziło nauczycielstwo ze Stolina pod kierownictwem p.p. Z. Kubackiego, p.o. hufcowego i M. Baranowskiej — hufcowej.

Uczestnicy i uczestniczki kursu w liczbie 27 chłopców i 19 dziewczynek otrzymali zakwaterowanie w lokalu miejscowej szkoły powszechnej; kosztą wypywienia pokrył Powiatowy Komitet Pomocy Dzieciom i Młodzieży w Stolnie oraz Powiatowa Komenda W.F. i P.W. w Stolnie. Na program kursu złożyły się poza omówieniem ideologii i historii ruchu harcerskiego zagadnienia: rola i zadania zastępowego, kurs zielarski, kurs samarytański, zajęcia praktyczne terenowe, zajęcia świetlicowe.

Opieka Oddziału Lotniczego Związku Strzeleckiego w Krakowie nad szkołą powszechną w Owsiemirowie

Z wielu szkół, instytucyj i formacyj wojskowych, opiekujących się szkołami powszechnymi obwodu stolińskiego, zaszczytne miejsce w tej akcji zajmuje ostatnio Oddział Lotniczego Związku Strzeleckiego im. płk. pil. Jana Sendorka w Krakowie, który z bardzo intensywną pomocą przychodzi szkole powszechnej w Owsiemirowie. Wieś ta, w której znajduje się szkoła I stopnia o 2 nauczycielach, jest jedną z najbiedniejszych w powiecie. Licha i w małej ilości gleba, kwaśne łąki, zacofana pod względem kulturalnym ludność mocno utrudniają pracę szkolną. Dwie wynajęte izby szkolne dopełniają miary trudnych warunków pracy nauczyciela w tej miejscowości.

Toteż Zarząd Oddziału Lotniczego Z. S. przyjąwszy szkołę pod swoją opiekę, znalazł szerokie pole do działania. Opieka Związku Strzeleckiego wyraziła się w dostarczaniu pomocy naukowych, paczek żywnościowych i odzieży dla dlatwy szkolnej.

W dniu 11 listopada 1938 r. przybyła do szkoły w Owsiemirowie specjalna delegacja, która poza innymi darami przywiozła najnowszej konstrukcji 4-lampowy radioaparat. Po zbadaniu warunków lokalnych i po dokładnym zapoznaniu się w ogóle z warunkami pracy na miejscu, Zarząd Oddziału zadeklarował 3.000 zł. na budowę szkoły w Owsiemirowie. Zadeklarowana kwota będzie wpłacana w ciągu 2 lat.

Dzięki tej pomocy rozpoczęta już została budowa szkoły, co pozwoli na oddanie jej na jesień do użytku w stanie surowym.

ZE SZKOLNICTWA ŚREDNIEGO

OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO.

Z konferencji okręgowej nauczycieli historii.

Dnia 3 lutego b.r. odbyła się w Brześciu n. B. konferencja nauczycieli historii, na którą przybyło 32 nauczycieli. Na konferencji był obecny p. naczelnik Wł. Dubaj oraz p. wizytator T. Pasierbiński.

Konferencja rozpoczęła się o godz. 8-ej lekcją historii w kl. I liceum humanistycznego, prowadzoną przez kierownika Grupy. Tematem były odkrycia geograficzne oraz związane z nimi zdobycze kolonialne w XV i XVI wieku.

Po lekcji p. Welger Chaim wygłosił referat na temat realizacji programu historii w klasie I liceum. W dyskusji nad lekcją i tezami wysuniętymi przez referenta, obecni poruszyli różne kwestie w związku z realizowaniem programu historii w liceum. Wynik dyskusji przedstawia się następująco:

1. Nauczyciel przystępując do realizowania programu historii winien przestudiować całość programu liceum ze względu na jego strukturalną jednolitość i współzależność

przedmiotów, szczególnie tych, które stanowią t.zw. podstawę dydaktyczną.

2. Niezbędnym jest gruntowne przestudiowanie programu historii a zwłaszcza punktów takich, jak: cele nauczania, tytuły i rozwinięcia zagadnień, oraz uwagi.
3. Dobór tematów w pierwszych latach nauczania winien ograniczać się do tematów łatwiejszych, a szczególnie w klasach słabiej przygotowanych — winna tu obowiązywać zasada stopniowania trudności, a mianowicie przechodzenie od tematów łatwiejszych do stopniowo trudniejszych.
4. Specjalizowanie się w pewnym typie zagadnień nie jest wskazany, a to z tych względów, że program nauki na poziomie licealnym nakazuje poznać przeszłość w jej najrozmaitszych przejawach i współzależności wszystkich dziedzin życia.
5. Ponieważ realizacja programu w pierwszych latach nauczania natrafia na duże trudności, wobec tego wskazany jest umiarkowanie w stosowaniu metod „licealnych“.
6. Ze względu na konieczność uwzględniania samodzielnej pracy ucznia, wysuwa się postulat jednej dwugodzinnej lekcji w tygodniu.
7. Organizacja pracy domowej ucznia winna stanowić jeden z ważnych punktów lekcji, przy czym należy wskazać młodzieży podręczniki, źródła, monografie z podaniem nawet strony. Praca domowa winna być różnicowana, a to zależnie od zdolności i zainteresowania młodzieży.
9. Obowiązkową lekturę, nakazaną przez program w liczbie 5 do 6 książek, winno się w miarę możliwości wpłacać w tok przerabianych tematów.
9. Ze względu na dużą ilość materiału należy wyzyskać wszelkie możliwości korelacyjne.

W dalszej części konferencji omówiono kwestię egzaminu dojrzałości w liceum. Sprawę tę mają przedyskutować zespoły na swych zebraniach i przygotować pewne wnioski na najbliższą konferencję, która ma się odbyć w kwietniu b.r.

Po omówieniu zagadnień licealnych przystąpiono do następnego punktu konferencji, poświęconego zagadnieniu realizacji historii regionalnej w gimnazjum na terenie szkół województwa poleskiego. P.P. Perdenia i Guściora przedstawili zebranym materiał regionalny dla kl. II i III gimnazjum, który następnie w odbitkach maszynowych rozdano nauczycielom celem natychmiastowego realizowania w toku przerabiania poszczególnych partii historii.

Materiał regionalny dla kl. II obejmuje następujące kwestie: najazdy Tatarów na Polesie, przywilej lokacyjny dla m. Brześcia, Polesie w okresie przed unią z Litwą oraz najazdy krzyżackie na za-

chodnio obszary województwa brzesko-litewskiego.

Materiał regionalny dla kl. III uwzględnia następujące tematy: wysiłki państwa polskiego nad podniesieniem gospodarczym Polesia za czasów Stanisława Augusta Poniatowskiego, Kościuszko w latach młodzieńczych, oraz powstanie 1794 r. na Polesiu.

Ze względu na ważność regionalizmu w nauczaniu historii postanowiono materiały powyższe wydrukować w jednym z numerów Dziennika Urzędowego.

W dalszej części konferencji kierownik Grupy referował projekt opracowania mapy historycznej Polesia, która miałaby na celu zaspokojenie potrzeb szkoły oraz oświaty pozaszkolnej. Projektowana

mapa obrazować ma następujące zjawiska: osadnictwo polskie na Polesiu, tereny walk w ciągu dziejów ze szczególnym uwzględnieniem problemu walk o niepodległość, miejscowości związane z wybitniejszymi osobistościami działającymi na Polesiu oraz wysiłki polskie w dziedzinie kulturalnej i gospodarczej. Przy końcu dyskusji niektórzy z zebranych, interesujący się bliżej Polesiem, zadeklarowali swój udział w pracy nad wspomnianą mapą.

Po konferencji odbyło się walne zebranie oddziału Pol. Tow. Hist., na którym po wysłuchaniu sprawozdania byłego Zarządu dokonano wyboru nowych władz.

Fr. Guściora

NOWE KSIĄŻKI I CZASOPISMA

Książki godne uwagi,

ANTOLOGIA WSPÓŁCZESNEJ POEZJI POLSKIEJ, 1918—1938. Opracowali Fryde Ludwik i Andrzejewski Antoni. Warszawa 1939. Nasza Księgarnia. Str. 381. (zł. 8.—).

Pojęcie „literatury współczesnej“ czy „literatury Polski Odrodzonej“ zawiera w sobie (w powszechnym użyciu) zarówno kształtującą się dopiero żywą twórczość dnia dzisiejszego, jak okres już zamknięty wyraźnie, w dość jasno zaznaczających się zarysach. Omawiana książka obejmuje bogaty wybór utworów poetów współczesnych i wstęp pióra L. Frydego, posiadający wartość informacyjną zwłaszcza w stosunku do tego już przed paru laty zamkniętego okresu polskiej twórczości poetyckiej, okresu — dodajmy — znakomitego i bujnego. Warto przeczytać to opracowanie, które ułatwi nam rozumienie dziejów wewnętrznych poezji Polski powojennej, stanowiącej poważny wkład do literatury europejskiej. Zasób zaś pięknych wierszy pozwoli nam obficie czerpać na wszelkie „odświeżające okazje“ — spełniać wobec samych siebie wskazanie Emersona, by wśród trosk życia powszedniego znaleźć co dnia chwilę skupienia nad słowami poetów.

Nowaczyński Adolf: MŁODOŚĆ CHOPINA. Warszawa 1939. Tow. Wyd. „Rój“. Str. 231.

Ne jest to w ścisłym sensie praca naukowa o Chopinie, ale coś w rodzaju opowieści biograficznej o młodości wielkiego kompozytora. Dodajmy, że zawiera ona w sobie wszystkie uroki stylu Nowaczyńskiego, skrząc się od dowcipnych zestawień słownych i fantastycznych „bons mots“. W treści swej bogata jest w szczegóły anegdotyczne i daje obraz obyczajowy Warszawy „niegdysiejszych czasów“. Obiektywizmowi narracji szkodzi nieco właś-

ciwy Nowaczyńskiemu kompleks, dziś dość popularny. Ale rozgrzesza go zabawna forma, w jakiej występuje.

Czermański Zdzisław: W PLUSZOWEJ RAMIE. Z 11 rys. autora. Warszawa 1939. Gebethner i Wolff. Str. 219. (zł. 7.—).

Znakomity karykaturzysta rysuje tu — słowem — karykatury, przezabawne postaci ze wspomnień dzieciństwa. Książka świadczy o wybitnym talencie pisarskim w kierunku groteski, przekształcającej rzeczywistość w obrazy niepozabawione rysów fantastyki. Pośród mądrej ostatnio literatury wspomnieniowej (tematycznie) utwór Czermańskiego posiada cechy wybitnie indywidualne.

Straszewicz Czesław: LITOŚĆ. Warszawa 1939. Wyd. J. Mortkowicz. Str. 274. (zł. 6,50).

Także groteska! Ta „powieść“ o współczesnych Niemczech i Hiszpanii pełna jest interesujących fragmentów, tętnących aktualnością, dotycząc dni początkowych wielkiego przewrotu hiszpańskiego i „interwencji“ niemieckiej. Ale bodaj rzeczywistych faktów historycznych w niej mało, czy nawet i wcale nie ma, za to znakomita postać profesora — hitlerowca, wysłanego z groteskową misją do Hiszpanii, doskonali „przekrót“ psychiki Niemiec współczesnych od podszewki, od domowych pantofli, i fantastyczna a groźna wizja fanatycznej Hiszpanii. Książkę czytamy z wielkim zainteresowaniem i uśmiechem — to ironicznym, to znów szczerze rozbawionym.

Cronin A. J.: CYTADELA. Powieść. Tytuł oryg. „The Citadel“. Przełożył Józef Szpecht. Warszawa 1939. Wyd. J. Przeworski. Str. 466. (zł. 10).

Dzieje angielskiego Judyma, walczącego z cy-tadela uprzedzeń i przesądów o zdrowie i życie ludzkie. Interesujące jest zestawienie warunków pracy lekarza z chodnioeuropejskiego z warunkami naszymi. Refleksje również nasuwa porównanie z wielką powieścią polską o Judymie: łatwo wtedy dojrzeć głębię dzieła Żeromskiego.

Remarque Erich Maria: TRZEJ TOWARZYSZE. Przełożył Zbigniew Grabowski. Warszawa 1939. „Rój“. Str. 507. (zł. 10.—).

Niewesoła książka o trzech byłych żołnierzach frontowych, których niewzruszona przyjaźń trwa poprzez czasy „pokoju“. „W żołnierzach pobitej armii niemieckiej żyła jednak jakaś wiara, ich życie nie było pozbawone przekonania, że zło minie, że

wróci szczęście razem z pokojem. Ale pokój nie nastaje, a straszliwa mobilizacja nienawiści wygania z życia wszelkie ludzkie uczucia, które kwitują kwiatami wysokiej kultury tylko w atmosferze głębokiego pokoju i spokoju duszy. Nad wielkimi celami politycznymi nie świeci żadne sińce ideału, indywidualum, największej wartości społeczeństwa ludzkiego, kazano szczeznąć w masie. To jest właśnie treść tej książki: wielki nieuleczalny smutek okaleczonego pokolenia, któremu władza ciemności odebrała sens życia**). Trzej towarzysze posiadają czwartego przyjaciela, wierne stare auto, Karla.

Jan Nowakowski.

*)Paweł Hulka-Laskowski, Nowa Książka 1939, z. 4.

K O M U N I K A T Y

Wycieczki do Gniezna.

Zarząd Miejski w Gnieźnie zachęca szkoły wszystkich typów do organizowania wycieczek do pełnego pamiątek historycznych Gniezna i zawiadamia, że może zapewnić wycieczkom—za uprzednim zamówieniem — dobre i tanie zaprowiantowanie oraz zbiorowe noclegi za minimalnymi opłatami. Na życzenie może Zarząd Miejski przesłać prospekty turystyczne.

Wszelkich informacji udziela i zgłoszenia wycieczek przyjmuje Referat Turystyki i Propagandy Miasta przy Zarządzie Miejskim w Gnieźnie.

Wymiana kukielek.

Koleczy i Koleżanki, którzy ukończyli kurs teatru kukielkowego w Białołęży w ubiegłym roku i wykonali komplety kukielek do sztuczek przerobionych na kursie, albo innych, proszeni są o porozumienie się ze mną celem wymiany kukielek.

Po powrocie z kursu z koleżanką Strzałkowską wykonałyśmy komplet kukielek do sztuczki „O Kasi co gaśki zgubiła”, mogą je wypożyczać, lub też wymieniać na inne komplety. Adresować proszę: Sulikowska Maria, szkoła powszechna w Kamieniu Koszyrskim, Polesie.

Nauczycielski Ośrodek Morski w Gdyni
ul. Morska 79, Gimnazjum T. S. S.
Konto P. K. O. 803.153.

K O M U N I K A T Nr 1.

1. Kursy żeglarskie: W bież. roku Ośrodek Żeglarstwa Morskiego w Jastarni podlega pod względem służbowym Komendantowi Wojskowego Ośrodka Morskiego w Gdyni. Tegoroczny program w O. Ż. M. w Jastarni przewiduje w zasadzie kursy na stopień żeglarza morskiego. W razie przybycia

na turnus co najmniej 5 uczestników posiadających stopień żeglarza morskiego, zorganizowany będzie w danym turnusie równoległy kurs na stopień sternika.

Plan kursów:

I	turnus	od	26.VI	—	15.VII. 1939 r.
II	„	„	17.VII	—	5.VIII.1936 r.
III	„	„	7.VIII	—	26.VIII.1936 r.
IV	„	„	28.VIII	—	16.IX. 1936 r.

Zarząd N. O. M. uzyskał dla swoich członków w Ośrodku Ż. M. w Jastarni kilka miejsc na I, II i III turnusie.

Warunki przyjęcia:

- nie przekroczony 45 rok życia,
- zaświadczenie lekarskie,
- umiejętność pływania,
- zamiłowanie do żeglarstwa.

Koszty kursu: Uczestnicy uiszczają za całodzienne utrzymanie opłatę w wysokości zł 1.50, oraz wpłacają jednorazowo zł. 5.— na ryczałt organizacyjny.

Zaopatrzenie: Uczestnicy O. Ż. M. w Jastarni powinni ze sobą zabrać: ubranie możliwie drelichowe, spodenki kąpielowe i gimnastyczne, pantofle na gumowej podeszwie, beret granatowy, sweter, ciepłe skarpetki. Uczestnicy O. Ż. M. w Jastarni będą zakwaterowani w hangarach Ośrodka i korzystać z opieki lekarskiej lekarza garnizonu Hel.

Uczestnikom kursu przysługuje 75% zniżka kolejowa.

Zgłoszenia na powyższe kursy Zarząd N.O.M. przyjmuje do dnia 5.VI.r.b.

Zaświadczenia w.f. dla uzyskania ulgi kolejowej wyślemy po otrzymaniu następujących danych: imię i nazwisko, dokładny adres zamieszkania, data urodzenia, Nr legitymacji w.f. i p.w. lub dowodu osobistego z podaniem wystawcy, nazwa wyjazdowej stacji kolejowej, posiadany stopień

żeglarski, umiejętność pływania oraz podpisanego zobowiązania do zwrotu zaświadczenia w.f. i kwoty w wysokości zł. 35.— tytułem całkowitej opłaty za kurs, którą należy wpłacić na konto czekowe N.O.M. w P.K.O. Nr 803.153.

2. Posady instruktorskie w zakresie żegl. morsk.:

Członkowie N.O.M., którzy posiadają co najmniej stopień sternika jachtowego żeglugi morskiej mogą zgłosić swoją kandydaturę na stanowisko instruktora żeglarstwa morskiego w Ośrodku Ż.M. w Jastarni. Przyjęci instruktorzy otrzymują zaświadczenie na ulgowy przejazd koleją przy zwrocie kosztów przejazdu z miejsca zamieszkania do Jastarni i z powrotem, a na miejscu w Jastarni, przez cały okres pobytu, bezpłatne wyżywienie i zakwaterowanie.

Zgłoszenia prosimy nadsyłać do Zarządu N.O.M. do dnia 15 maja r.b. Przy zgłoszeniu należy podać: imię i nazwisko, dokładny adres zamieszkania, data urodzenia, Nr legit. w.f. i p.w. lub dowodu osobistego z podaniem wystawcy, nazwę wyjazdowej stacji kolejowej, posiadany stopień żeglarski, oraz wypełnić deklarację wg. niżej załączonego wzoru.

Własnych kursów żeglarskich Zarząd N. O. M. w b.r. nie urządza z powodu braku taboru. Na kursy żeglarskie w Ośrodku Ż.M. w Jastarni będą zgłoszeni w charakterze uczestników względnie instruktorów tylko ci członkowie N. O. M., którzy zapłacili składkę członkowską za r. szk. 1938/39.

3. Korespondencja: Prosimy Koleżanki i Koledgów, którzy zwracają się do Zarządu o informacje, o załączenie znaczków pocztowych na odpowiedź.

4. Składki członkowskie: Działalność N.O.M. i jego rozwój uzależnione są przede wszystkim

od regularnego uiszczania składek członkowskich. Przypominamy więc, że Walny Zjazd określił wysokość składki na 12 złotych rocznie. Składki należy przekazywać łącznie za cały rok lub za półroczcie na konto czekowe N.O.M. w P.K.O. Nr 803.153.

Sądzymy, że nasz apel spotka się z pełnym zrozumieniem potrzeb N.O.M. w realizowaniu planów pracy.

Uprzejmie prosimy Szan. Kol. o uregulowanie zaległych składek członkowskich w sumie

Zł. za czas od

5. Fundusz jachtowy: Koleżanki i Koledzy nie zapominajcie, że jest otwarty: „Fundusz żeglarski na kupno nowego jachtu”. Każdy złożony na ten cel grosz otworzy wam drogę na świat, na morze dalekie.

Dowolne składki na ten cel należy przekazywać na konto czekowe N.O.M. w P. K. O. Nr 803.153, z wyszczególnieniem celu na odwrocie blankietu.

6. Wzór deklaracji dla kandydatów na instruktorów:

DEKLARACJA

Zobowiązuję się do stawiennictwa i prowadzenia wyszkolenia żeglarskiego w Ośrodku Żeglarstwa morskiego w Jastarni w dobrowolnie przyjętym przeze mnie czasie trwania turnusów I, II i III i podporządkowania się zarządzeniom wydanym przez oficera marynarki wojennej, jako Komendanta Ośrodka Żeglarstwa Morskiego w Jastarni.

. dn. 1939 r.

(podpis)

Sekretarz:
(—) H. Bański

Wicekomandor:
(—) A. Bereśniewicz

Adres Redakcji i Administracji: Brześć n/B.

Kuratorium Okręgu Szkolnego Brzeskiego.

Prenumerata roczna Dziennika Urzędowego 5 zł.

Cena pojedynczego numeru 50 groszy.

Redakcja rękopisów nie zwraca.

Ogłoszenia na okładce: cała strona 160 zł., 1/2 strony 80 zł., 1/4 strony 40 złotych.

Ogłoszeń w tekście nie umieszczamy.

Konto P. K. O. Nr. 30.527.

Odbito w drukarni „Literackiej“ w Brześciu n/B. z polecenia Kuratora Okręgu Szkolnego Brzeskiego.